

ASOCIAȚIA „GRUPUL DE ACȚIUNE LOCALĂ PRIETENIA MUREȘ-HARGHITA”

Localitate: Gurghiu, Str. Petru Maior Nr. 8, județ Mureș, Cod:547295

Telefon fix/mobil: 0265536015/0744581038

e-mail: gal.mures.harghita@gmail.com , www.galprietenia.ro

EVALUAREA FINALĂ A IMPLEMENTĂRII STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014-2020 G.A.L. Prietenia Mureș-Harghita

August 2025

Cuprins

1. REZUMAT	3
2. INTRODUCERE	9
Scopul raportului de evaluare	9
De ce este important acest raport?	10
3. Informații generale	10
3.1. Informații despre GAL și activitatea GAL-ului.....	10
3.1.1. Teritoriul	10
3.1.2. Economia	12
3.1.3. Echiparea teritoriului	13
3.1.4. Serviciile locale.....	13
3.2. Scurtă descriere a SDL, a măsurilor și a bugetului	14
4. Cadrul de evaluare și metodologia	31
5. Analiza de ansamblu a eficacității SDL.....	54
6. Răspuns la întrebările de evaluare	60
7. Factorii de succes și eșec în implementarea SDL	79
8. Concluzii și recomandări	82
Logica intervenției Strategiei de Dezvoltare Locală	82
Coerența logicii de intervenției care stă la baza SDL.....	83
Contribuția operațiunilor realizate la atingerea obiectivelor prevăzute de strategie	83

1. REZUMAT

Înființată în Decembrie 2014, Asociația Grupul de Acțiune Locală Prietenia Mureș-Harghita își asumă misiunea dezvoltării teritoriului, compus inițial din 10 comune din care 7 sunt situate în județul Mureș (Comuna Petelea, Comuna Beica de Jos, Comuna Solovăstru, Comuna Ibănești, Comuna Hodac, Comuna Chiheru de Jos, Comuna Gurghiu) și 3 în județul Harghita (Comuna Sărmaș, Comuna Subcetate, Comuna Gălăuțăș).

Cele 10 unități administrativ-teritoriale includ 65 de localități componente, ce se întind pe o suprafață totală de 922,19 km², densitatea populației fiind de 36,33 locuitori/km². La data Recensământului Populației și al Locuințelor 2011, populația totală a GAL Prietenia Mureș-Harghita a fost de 33.500 locuitori/km.

În perioada ianuarie 2015 - aprilie 2016, partenerii GAL au elaborat Strategia de Dezvoltare Locală a teritoriului ca o modalitate de dezvoltare a comunităților locale într-o manieră specifică, de jos în sus, adaptată nevoilor și priorităților acestora, transpuse în măsuri de finanțare descrise în SDL, având în vedere:

- PNDR 2014-2020 - Măsura 19 - Sprijin pentru dezvoltarea locală LEADER este un instrument important pentru România în reducerea dezechilibrelor economice și sociale și a disparităților dintre urban-rural;
- Prevederile Regulamentului (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, privitoare la dezvoltarea locală LEADER plasată sub responsabilitatea comunității beneficiara de sprijinul FEADR;
- Ca dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității (DLRC) reprezintă o Dezvoltare Locală, în baza analizei nevoilor și priorităților specifice teritoriului.

Obiectivele principale ale SDL GAL Prietenia Mureș-Harghita

Pentru elaborarea strategiei de dezvoltare a Grupului de Acțiune Locală Prietenia Mureș-Harghita s-a impus o analiză profundă a situației existente privind teritoriul, populația, activitățile economice, organizarea socială și instituțională de la nivelul acestuia. Analiza SWOT este o metodologie de analiză a mediului intern și extern a unui proiect. Punctele forte și cele slabe sunt legate de teritoriu și de strategiile de dezvoltare ale comunelor integrate în acesta. Din analiza SWOT elaborată asupra GAL Prietenia Mureș-Harghita, s-au desprind următoarele domenii de interes împărțite în 4 mari categorii:

- Teritoriul,
- Populația,
- Activitățile economice,
- Organizarea socială și instituțională.

Din Analiza Diagnostic și Analiza SWOT, cu aportul actorilor locali relevanți , s-au conturat principalele lipsuri ale teritoriului, care au determinat principalele nevoi de dezvoltare, pentru îndeplinirea cărora s-au formulat obiectivele specifice:

OS1: Identificarea unor soluții inovative pentru o agricultură competitivă (Prioritatea 2, Domeniul de intervenție 2A, Măsura de dezvoltare locală M5/2A). Acesta a fost cel mai important obiectiv specific, deoarece teritoriul GAL are un potențial agricol ridicat (fapt care reiese din Analiza SWOT), de acesta depind toate sectoarele de activitate ale teritoriului, precum și nivelul de trai al întregii populații.

OS2: Valorificarea patrimoniului natural prin organizare de evenimente (Prioritatea 6, Domeniul de intervenție 6B, Măsura de dezvoltare locală M2/6B). Obiectivul este relevant pentru că urmărește dezvoltarea turismului, sprijinirea valorificării produselor, serviciilor culturale și turistice ale zonei.

OS3: Îmbunătățirea condițiilor de viață a locuitorilor prin amenajarea spațiilor publice locale (de ex. parcuri, terenuri de joacă, piețe de valorificare a produselor locale, etc.) (Prioritatea 6, Domeniul de intervenție 6B, Măsura de dezvoltare locală M1/6B). Obiectivul 3 reprezintă unul din punctele forte ale teritoriului, acesta fiind primul pas în dezvoltarea turismului din zonă (dezvoltarea unei infrastructuri corespunzătoare), precum și prevenirea marginalizării anumitor grupuri de locuitori (de exemplu cei vârstnici) contribuind astfel la respectarea și păstrarea tradițiilor specifice locale.

OS4: Diversificarea economiei rurale, dezvoltarea economică a zonelor rurale și eradicarea sărăciei; (Prioritatea 6, Domeniul de intervenție 6A, Măsura de dezvoltare locală M3/6A și M7/6A.) Obiectivul 4 este relevant pentru că urmărește dezvoltarea și diversificarea economiei locale, creșterea veniturilor populației rurale și a nivelului de trai, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă.

OS5: Combaterea sărăciei și a excluziunii sociale, în special în rândul comunităților române marginalizate din teritoriu (Prioritatea 6, Domeniul de intervenție 6B, Măsura de dezvoltare locală M6/6B). Acest obiectiv este relevant datorită situației comunităților marginalizate care se află în risc de excluziune și chiar segregare. Astfel, dezvoltarea unor proiecte care să faciliteze incluziunea lor socială este relevantă pentru teritoriu.

OS6: Ameliorarea și combaterea fenomenelor naturale negative (Prioritatea 4, Domeniul de intervenție 4C, Măsura de dezvoltare locală M4/4C). Obiectivul 6 este relevant pentru că urmărește menținerea diversității biologice și a valorii de mediu a terenurilor agricole și forestiere.

Măsurile propuse în SDL contribuie la dezvoltarea teritoriului GAL într-o manieră specifică, adaptată nevoilor și priorităților acesteia. Valoarea adăugată a măsurilor derivă din acele inițiative locale care combină soluții ce răspund problematicii existente la nivelul comunităților locale, reflectate în acțiuni specifice acestor nevoi, folosind punctele tari și oportunitățile identificate în analiza SWOT în scopul înlăturării sau reducerii efectelor punctelor slabe și a amenințărilor.

Toate măsurile incluse în SDL prin implementarea proiectelor sprijinite la nivelul SDL au avut scopul de a aduce plus valoare teritoriului GAL. Măsurile propuse se regăsesc în tabelul de mai jos, ce redă schematic logica intervenției în programare :

Obiectivul de dezvoltare rurală 1: Favorizarea competitivității agriculturii;	Priorități de dezvoltare rurală	Domenii de intervenție	Măsuri	Indicatori de rezultat
Obiectivul transversal: Protecția mediului, inovare	P 2: Creșterea viabilității fermelor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor	2 A) Îmbunătățirea performanței economice a tuturor exploatațiilor agricole și facilitarea restructurării și modernizării exploatațiilor, în special în vederea sporirii participării pe piață și a orientării spre piață, precum și a diversificării activităților agricole	M5/2A Soluții inovative pentru o agricultură competitivă	Număr de exploatații agricole/beneficiari sprijiniti: 12 ;

Obiectivul de dezvoltare rurală 2: Asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice Obiectiv transversal: Protecția mediului, inovare	P 4: Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor legate de agricultură și silvicultură	4 C) Prevenirea eroziunii solului și ameliorarea gestionării solului.	M4/4C Masura privind protecția mediului	Suprafața totală agricolă: 0.03 Ha
Obiectivul de dezvoltare rurală3: Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și a comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă Obiectiv transversal: Inovare și protecția mediului	P 6: Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale	6 A) Facilitarea diversificării, a înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici, precum și crearea de locuri de muncă	M3/ 6A Stimularea mediului de afaceri din spațiul rural prin activități non-agricole si M7/6A Infiintarea sau diversificarea activitatilor nonagricole	Locuri de muncă create: 8
		6 B) Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale	M1/6B Sprijinirea si dezvoltarea satelor	Populație netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite: 33.500 locuitori.
			M6/6B Investiții pentru ocuparea grupurilor marginalizate	Populație netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite: 5.282 locuitori.

			M2/6B Organizarea de evenimente /Ruralul atractiv	Populația netă care beneficiază de servicii/ infrastructuri îmbunătățite: 22.244 locuitori.
--	--	--	---	--

Asociația a semnat contractul pentru implementarea *Strategiei pentru Dezvoltare Locală* pentru perioada 2014-2020 în data de 30.12.2016, facilitând implementarea a 56 proiecte.

La semnarea contractului de finantare , strategia asociatiei era propusă a fi implementată prin intermediul a 6 măsuri , însă în luna septembrie 2017 a fost făcută o modificare de strategie, prin intermediul căreia a mai fost introdusă încă o măsură – Măsura M7 – Înființarea sau diversificarea activităților non-agricole.

Total valoare alocată implementării strategiei prin Măsura 19.2 – 1.804.563,46 euro prin intermediul a 7 măsuri + 116.904 euro – bonusare + 392.593,48 euro – tranziție = 2.314.060,49 euro (509.497 euro în plus față de inițial alocarea inițială)

Asociația are o pagină de internet – www.galprietenia.ro prin care sunt diseminate și promovate toate informațiile necesare implementării strategiei, totodată, fiind activă și o pagină de Facebook pentru diseminarea informațiilor.

Procesul de evaluare participativă are următoarele obiective majore:

(1) Raportarea la diferite nivele, prin colectarea de informații și dovezi solide, privind modul în care s-a acționat, cum au fost utilizate resursele și ce rezultate și efecte au fost obținute prin implementarea SDL;

(2) Înțelegerea a ceea ce funcționează sau nu funcționează, cum și de ce (factorii și mecanismele care influențează rezultatele SDL) contribuind astfel la identificarea unor eventuale măsuri de corecție pentru viitor (pentru a îmbunătăți eficacitatea, eficiența, relevanța, impactul, sustenabilitatea acestora) și la formularea de lecții utile pentru îmbunătățirea modului de proiectare și implementare ale strategiei viitoare.

GAL Prietenia Mureș-Harghita a lansat toate cele 7 măsuri din strategie, 99,98% din valoarea strategiei fiind contractată , 94,38 % din valoare a fost plătită, 83 proiecte depuse la sediul GAL Prietenia Mureș-Harghita din care, 2 proiecte au fost retrase, 2 proiecte au fost declarate neeligibile, 13 proiecte au fost declarate eligibile și neselectate și 65 proiecte au fost selectate la nivel de GAL, au fost semnate 58 contracte de finantare din care două proiecte au fost reziliate. În acest moment mai sunt în implementare un număr de 7 proiecte de finantare, din care 4 proiecte au depus ultima cerere de plată și se află în perioada de evaluare a ei iar trei proiecte mai au de depus ultima cerere de plată.

Nu s-a depus nicio contestație pentru proiectele existente, ceea ce înseamnă ca sesiunile de evaluare GAL au fost desfășurate cu succes.

GAL Prietenia Mureș-Harghita are o imagine bună în teritoriu, la nivelul membrilor și beneficiarilor. Beneficiarii s-au obișnuit cu activitatea/ oportunitățile GAL, interesul manifestat dovedind acest lucru. Potențialii beneficiari din zonă percep GAL-ul ca pe un centru regional de resurse.

Activitatea GAL, inclusiv numărul finanțărilor, arată un trend ascendent în ultimii ani. La nivel operativ activitatea se desfășoară foarte bine cu toate că nu a existat un ciclu anterior de programare. Pentru ASOC. GAL Prietenia Mures-Harghita aceasta a fost prima strategie implementata. Echipa GAL este una calificată, unii dintre angajati avand o experienta mai mare in implementarea proiectelor, altii cu puțină experiență în managementul parteneriatului și în implementarea strategiei însă care este dinamică , lucru dovedit de rezultatele obținute până acum. Managerul GAL are o experiență în ceea ce privește implementarea proiectelor cu fonduri europene de peste 18 ani si desi este la primul exercitiu financiar de implementare efectiva a SDL , are experienta in implementarea SDL, in perioada anilor 2012-2013 fiind Director al Regiunii Centru al USR RNDR, fiind implicat si in sustinerea de cursuri de formare pentru primele GAL-uri care au functionat la noi in România si care au implementat SDL 2007-2014.

Percepția firmelor despre GAL este una pozitivă. Cea mai intensă comunicare s-a realizat prin acțiuni de animare, consultare și informare cu potențialii beneficiari, prin întâlniri directe cu persoanele interesate sau telefonic pentru discutarea ideilor de proiecte, majoritatea întâlnirilor având loc la sediul GAL. În ceea ce privește dificultățile în accesarea fondurilor, acestea nu sunt semnificative. La nivelul GAL-ului, potențialii beneficiari cunosc într-o mică măsură programul LEADER și au un grad redus de încredere în el, lucru dovedit de faptul că la unele măsuri lansarea primului apel de selecție nu s-a incunurat cu succes în privința depunerilor de proiecte, fiind necesară lansarea unor noi sesiuni de apeluri de selecție. Însă , la alte măsuri – în special măsurile non-agricole, (echivalent PNDR Masura 6.4) , au fost depuse in prima sesiune de lansare a apelului de selecție un număr de 18 proiecte, in valoare de peste 1.600.000 euro, valoare eligibila, la o valoare totală din apelul de selecție de 500.000 euro , depășind astfel de peste 3 ori suma disponibilă pe măsură.

Echipa GAL a evaluat din punct de vedere al conformității administrative a cererilor de plată in perioada de la semnarea contractului de finantare până in acest moment un număr de 166 cereri de plata

Nevoile socio-economice ale teritoriului rămân valabile la data evaluării cu cele expuse în SDL, explicându-se numărul mare de proiecte depuse. Nevoile în sine au fost bine identificate, doar intensitatea finanțării a necesitat modificări. Având in vedere interesul mare in finanțarea activităților non-agricole, în urma unei modificări de SDL a fost croită o nouă măsură - de sprijin forfetar pentru activitățile non-agricole.

3. INTRODUCERE

Scopul raportului de evaluare

Asociația Grupul de Acțiune Locală Prietenia Mureș-Harghita a realizat evaluarea „Strategiei pentru Dezvoltarea teritoriului Prietenia Mureș-Harghita 2014-2020” cu scopul de a identifica, cuantifica și demonstra prin dovezi rezultatele obținute și schimbările generate, explicând principalele mecanisme care stau la baza acestor rezultate. Astfel, putem afirma că scopul raportului de evaluare a **Strategiei de Dezvoltare Locală (SDL)** a **Grupului de Acțiune Locală (GAL) Prietenia Mureș-Harghita**, pentru perioada 2014–2020, este de a analiza **eficiența, eficacitatea, impactul și relevanța** strategiei în raport cu obiectivele stabilite și nevoile comunităților locale.

Scopul evaluării explică de ce este nevoie de evaluare, cui va folosi această evaluare și cum va fi folosită. Scopul evaluării este de a furniza răspunsuri la următoarele întrebări:

- cum și în ce măsură au fost obținute rezultatele planificate
- cum și în ce măsură abordarea LEADER/DLRC este eficientă comparativ cu alte instrumente
- cum au fost utilizate resursele
- care este percepția beneficiarilor
- ce funcționează bine și ce nu

De asemenea evaluarea trebuie să se asigure că sunt întreprinse activități adecvate și într-un număr suficient pentru evaluarea implementării SDL și că sunt disponibile resurse suficiente și adecvate pentru a acoperi nevoile de evaluare.

Evaluarea are, în special, rolul de:

- a stabili rolurile și responsabilitățile celor implicați în activitatea de evaluare, în vederea facilitării unui dialog cât mai constructiv între aceștia;
- a demara activitățile de evaluare a SDL dintr-o fază intermediară a implementării acesteia;
- a asigura că datele solicitate pentru evaluare vor fi disponibile la momentul oportun în formatul adecvat;
- a realiza o interconectare între activitățile de monitorizare, evaluare și raportare, care să asigure un nivel ridicat al calității rezultatelor activităților de evaluare;
- a pune bazele unei strategii de comunicare a rezultatelor evaluărilor către factorii de decizie și către publicul interesat;
- a furniza informațiile necesare pentru a arăta rezultatul înregistrat în îndeplinirea obiectivelor propuse prin SDL.

De ce este important acest raport?

- Fundamentează **viitoarele politici și măsuri** de sprijin pentru mediul rural.
- Ajută GAL-ul să își **îmbunătățească intervențiile viitoare**, în special prin strategia 2023–2027.
- Este un **instrument obligatoriu** pentru respectarea principiului „învățării continue” impus de abordarea LEADER.

Objective

Procesul de evaluare participativă se realizează:

- Pentru a raporta și demonstra la diferite nivele, prin colectarea de informații și dovezi solide, modul în care s-a acționat, cum au fost utilizate resursele și ce rezultate și efecte au fost obținute prin implementarea SDL;
- Pentru a înțelege ce și cum funcționează sau de ce nu funcționează (factorii și mecanismele care influențează rezultatele SDL) contribuind astfel la identificarea unor eventuale măsuri de corecție pentru actuala strategie (pentru a îmbunătăți eficacitatea, eficiența, relevanța, impactul, sustenabilitatea acesteia) și la formularea de lecții utile pentru îmbunătățirea modului de proiectare și implementare ale strategiei viitoare.

3. Informații generale

3.1. Informații despre GAL și activitatea GAL-ului

Asociația Grupul de Acțiune Locală Prietenia Mureș-Harghita a fost înființată în Decembrie 2014, la inițiativa unui grup format din 41 de membri publici și privați, care și-au asumat misiunea dezvoltării teritoriului acoperit de GAL.

3.1.1. Teritoriul

În ceea ce privește cadrul natural, teritoriul e predominant montan, cu potențial crescut pentru creșterea animalelor, exploatarea forestieră și a florei spontane, toate nevalorificate corespunzător: insuficient în ceea ce privește producția primară (datorită lipsei de rase animale productive și asocierii producătorilor) și aproape inexistent în ceea ce privește procesarea și prelucrarea (datorită aceleiași lipse de asocieri și a lipsei de inițiativă).

Teritoriul are potențial turistic prin patrimoniul natural (6 situri Natura 2000 și 4 arii HNV), și patrimoniul imaterial (festivaluri, târguri, tradiții și elemente de folclor extrem de specifice). Însă nici aceste elemente de patrimoniu nu sunt corespunzător valorificate. Din punct de vedere demografic, Indicele de capital uman este scăzut și teritoriul se confruntă cu aceleași probleme ca majoritatea zonelor rurale (populație în scădere și în îmbătrânire).

Conform datele oficiale furnizate de INS (conform Recensământului populației și locuințelor din anul 2011) totalul populației cuprinse în cadrul teritoriului este în număr de 33.500 locuitori, suprafața totală a teritoriului este de 922,19 km² iar densitatea teritoriului 36,33 loc/km². Majoritatea locuitorilor sunt români (77%). Principalele minorități sunt cele de maghiari (11%) și romi (10%). Pentru 2% din populație, apartenența etnică nu este cunoscută. În majoritatea teritoriului se constată rate medii și mari ale asistenței sociale. Rata variază între 2,43% și 7,54%. În ceea ce privește etnia, se remarcă prezența unor comunități mari și compacte de romi: 6,82% în comuna Beica de Jos și 8,04% în comuna Petelea.

La nivelul GAL Prietenia Mureș-Harghita următoarele UAT-uri cuprind Zone Natura 2000:

Situl Calimani-Gurghiu ROSCI0019:

comuna Chiheru de Jos - SIRUTA 116126;

comuna Gurghiu - SIRUTA 117319;

comuna Hodac - SIRUTA 117426;

Comuna Ibanesti – SIRUTA 117550;

Comuna Subcetate – SIRURA 85877;

Situl “Mociar ROSCI0320 ”

comuna Beica de Jos – SIRUTA 115708 ;

comuna Petelea – SIRUTA 118799;

Situl “Râul Mureș între Iernuțeni și Periș ROSCI0369” ;

Situl “Tinovul de la Dealul Albinelor ROSCI0243”;

Situl “Toplița-Scaunul Rotund Borsec ROSCI0252”:

Comuna Sărmaș –SIRUTA 85528;

Situl “Depresiunea și Munții Giurgeului ROSPA0033”:

Comuna Sărmaș –SIRUTA 85528;

Comuna Subcetate – SIRURA 85877;

comuna Solovăstru - SIRUTA 119590. (Sursa: www.madr.ro „ Zone cu valoare naturală ridicată ”).

Poiana narciselor de la Gurghiu- Rezervație naturală care a fost declarată arie protejată prin Legea Nr.5 din 6 martie 2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Nr.152 din 12 aprilie 2000, privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate și are o suprafață de 3 hectare.

În termeni de patrimoniu arhitectural și cultural în teritoriul GAL Prietenia Mures-Harghita există numeroase monumente de interes național cum ar fi : Pădurea Mocear- Arealul este inclus în situl de importanță comunitară - Mociar și reprezintă o arie naturală de interes științific datorită vârstei multiseculare (400-500 de ani) a stejarilor iar în termeni de patrimoniu imaterial, există elemente distinctive în ce privește folclorul, meșteșugurile specifice, obiceiurile locale, practicile tradiționale, portul popular, alimentație și terminologie tradițională.

3.1.2. Economia

În termeni de populație activă, se remarcă faptul că procente mari ale populației active se înregistrează în 3 din 10 UAT-uri care au stat inițial la baza funcționării GAL: Gurghiu (52%), Ibanesti (54%), Petelea (75%). În rest, procentele coboară chiar și până la 23% populație activă. Predomină populația ce activează în sectorul agricultură în toate 10 UAT. La consultările din teritoriu s-a remarcat o lipsă a inițiativei personale în ceea ce privește pornirea unei afaceri, inclusiv prin contribuția la fișele măsurilor.

De asemenea, asociațiile de producători prezente au remarcat lipsa resurselor materiale pentru a implementa un management eficient și productiv. La nivelul GAL Prietenia Mures-Harghita comuna Chiheru de Jos cuprinde Zone sarace pentru care indicele de dezvoltare umana locala (IDUL) are valori mai mici sau egale cu 55.(Sursa: www.madr.ro „Lista UAT-urilor cu valorile IDUL corespunzatoare”).

În ceea ce privește terenul arabil, toate unitățile administrativ teritoriale au un potențial de producție destul de scăzut (fie el neirigat sau irigat). Pășunile au un potențial de producție mediu sau scăzut. Fânețele au în general potențial de producție scăzut. Potențialul de cultivare a vegetalelor este scăzut în toate unitățile administrativ teritoriale – inclusiv potențialul pentru cartofi, sfeclă, mazăre, fasole, plante medicinale. Există oarecare potențial pentru alun, castan, coacăz, cătină, agriș, soc ș.a., dar de departe cel mai bun potențial îl are afinul. În termeni de exploatații agricole se remarcă existența a 620 exploatații comerciale profilate pe bovine, 49 pentru ovine, 6 pentru suine, 0 pentru păsări. De asemenea, există 44 exploatații profilate pe albine. Per total, există 7992 gospodării individuale pe raza întregului teritoriu. Altitudinile medii ale terenurilor agricole și înclinațiile pantelor sunt ridicate, ceea ce defavorizează agricultura.

Capacitatea de colectare a laptelui este scăzută în toate UAT-urile. Capacitatea de industrializare a laptelui, de abatorizare a bovinelor, porcinelor, ovinelor, dar și cea de prelucrare a cărnii este într-o situație precară. În rare situații, părți ale teritoriului dețin o capacitate medie, în rest aceste capacități de procesare fiind scăzute/ foarte scăzute, în ciuda faptului că potențialul lor este mediu în majoritatea teritoriului. În comuna Ibănești există o rețetă tradițională consacrată, înregistrată în registrul național, un produs cu indicații geografice și denumiri de origine protejată înregistrat în registrul național și anume „Telemeaua de Ibănești”.

Industrie – IMM – Micro-întreprinderi: micro-regiunea pe care o delimitează GAL se dovedește a fi destul de slabă sub aspect antreprenorial: astfel doar 6,66% din numărul agenților economici din județ se află în teritoriu; 6,44% din cifra de afaceri din județ este generată în teritoriu.

Momentan, o mare parte din economia zonei se învârtă în jurul exploatării lemnului, prestată uneori chiar în mod ilegal, actorii locali considerând că exploatarea se face într-un mod care nu este competitiv pe piață, fără a utiliza tehnologii eficiente, moderne și prietenoase cu mediul, fapt dovedit și de inexistența de unități de exploatare certificate, în ciuda faptului că în teritoriu există zone de risc din punct de vedere forestier.

În termeni de evenimente, se remarcă prezența a numeroase festivaluri: Targul fetelor de la Gurghiu, Festivalul Valea Gurghiului – Valea Regilor, Masuratul Oilor, Strigatul fetelor, Udatul nevestelor. Promovarea acestor festivaluri nu este suficientă pentru ca acestea să fie relevante pentru cultura și economia locală. Din aceste motive, indicii de turism cultural în Regiunea de Centru este foarte scăzut (11,22) (vezi Raportul Centrului de Studii și Cercetări în Domeniul Culturii, Ministerul Culturii și Cultelor), problemă care se regăsește și la nivelul GAL. Pe teritoriul GAL Prietenia Mureș-Harghita se întâlnesc doar 7 UAT care au posibilități reduse de cazare și 3 UAT care nu au nicio unitate de cazare).

3.1.3. Echiparea teritoriului

SDL 2014-2020 a fost elaborată ținând cont de Datele Recensământului Populației și al Locuințelor din anul 2011. Acest recensământ arată că din cele 15.706 de locuințe existente la nivelul GAL Prietenia Mureș-Harghita 55% sunt dotate cu sisteme de alimentare cu apă în interior și 52% dispun de sisteme de canalizare în interiorul clădirilor. Numărul gospodăriilor deservite de rețeaua de apă potabilă introdusă în localitățile teritoriului este de aproximativ 5.600. Acolo unde nu există sisteme de canalizare, evacuarea apelor uzate din gospodării se realizează prin mijloace proprii – fose septice sau bazine vidanaje. Dotarea cu instalație electrică a locuințelor ajunge la o valoare de aproximativ 97% din totalul locuințelor. 13% din locuințe dispun de încălzirea centrală, 13% dintre locuințe dispun de acest tip de infrastructură; aproximativ 10.000 de gospodării din teritoriu au acces la rețeaua de furnizare a gazelor naturale; 85 din 100 de locuințe au bucătărie în interior în vreme ce doar 36 din 100 de locuințe au amenajată o baie în interior. Dacă la nivel de instituții accesul la Internet se apropie de 100% în fiecare UAT din GAL Prietenia Mureș-Harghita nu același lucru se poate afirma și la nivel de gospodării, media înregistrată la nivelul teritoriului fiind de aproximativ 60%.

3.1.4. Serviciile locale

În toate comunele membre GAL Prietenia Mureș-Harghita funcționează cel puțin o grădiniță cu program normal (în comuna Gurghiu, de exemplu, sunt 6 grădinițe). Conform datelor de la INSSE, există farmacii în toate comunele .

De asemenea, datele obținute de la primării, în cadrul grupurilor de lucru, confirmă funcționarea de cabinete de medicină veterinară în toate comunele din teritoriu. Locuitorii din GAL Prietenia Mureș-Harghita au acces relativ facil la Serviciile de Ambulanță și SMURD, datorită

distanțelor mici față de municipiul Toplița și de orașul Tg Mures (max. 20 km față de cea mai îndepărtată localitate). În fiecare comună, există câte un oficiu poștal și o secție de poliție rurală.

Căminele culturale sunt prezente în fiecare comună din teritoriul GAL Prietenia Mureș-Harghita. În ce privește petrecerea timpului liber, toate comunele dispun de cel puțin un teren de sport unde localnicii, în special tinerii pot practica diverse sporturi. Nu există competiții sportive la nivel de microregiune (de exemplu între comunele componente) , nici grupuri formale ale tinerilor pentru diverse activități de cooperare și/sau schimb de experiență și bune practice între comunele din GAL. În comuna Ibănești, satul Lăpușna este deschisă în perioada verii o tabără pentru copii. Infrastructura de agrement nu este diversificată : în afară de terenuri pentru fotbal și parcuri cu locuri de joacă amenajate pentru copii , în comune lipsesc desfășurarea unor activități sportive și recreative pentru copii, tineri, adolescenți și chiar vârstnici.

3.1.5. Managementul organizațional

- Președintele GAL a delegat coordonarea activității GAL managerului GAL , prin hotărâre AGA;
- Angajații GAL, de la data angajării până în prezent, au dobândit o experiență valoroasă, ceea ce scurtează mult timpul necesar unei activități.
- S-a delegat majoritatea activităților către angajații GAL și nu către externalizarea activităților, astfel încât funcționarea GAL-ului să fie eficientă și la costuri cât mai mici.
- Fluctuația angajaților GAL este inexistentă, nici o persoană nu a părăsit echipa pe parcursul perioadei de finanțare contractată.

3.1.6. Imaginea GAL în ochii beneficiarilor

- Populația din teritoriu cunoaște GAL-ul după acțiunile de promovare, informare și animare.
- Cea mai intensă comunicare s-a realizat prin întâlniri față în față între membrii echipei GAL și potențiali beneficiari majoritatea realizate la Punctul de lucru al GAL. Percepția firmelor despre GAL este una pozitivă.

3.2. Scurtă descriere a SDL, a măsurilor și a bugetului

Documentul „Strategia pentru dezvoltarea teritoriului Prietenia Mureș-Harghita 2015-2020” a fost realizat în anul 2016 în cadrul proiectului „Pregătirea elaborării strategiei de dezvoltare locală a GAL Prietenia Mureș-Harghita” finanțat prin Măsura 19 LEADER, sub-măsura 19.1 „Sprijin pregătitor pentru elaborarea SDL”.

„Strategia pentru dezvoltarea teritoriului Prietenia Mureș-Harghita 2015-2020” și-a propus să se concentreze în perioada 2016-2020 pe valorificarea oportunităților de dezvoltare a turismului, încurajarea activităților economice non-agricole inovative, pentru a crește numărul locurilor de muncă, și pe favorizarea agriculturii. În același timp, s-a urmărit susținerea dezvoltării rurale prin

diversificarea serviciilor de bază destinate populației, pentru a crește calitatea vieții persoanelor defavorizate și prin conservarea și promovarea patrimoniului cultural, ca mijloc de protejare a identității și coeziunii locale.

Strategia de Dezvoltare Locală a GAL Prietenia Mures-Harghita a fost elaborată de către o firmă de consultanță, iar apoi, după semnarea contractului de finanțare între GAL și AFIR pe Submasura 19.4 au fost angajate 3 persoane care să se ocupe de implementarea SDL.

Prioritățile de dezvoltare a teritoriului avute în vedere la elaborarea SDL au fost:

- **Prioritatea P2:** *Creșterea viabilității fermelor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor prin:*
 - a. Îmbunătățirea performanței economice a tuturor exploatațiilor agricole și facilitarea restructurării și modernizării exploatațiilor, în special în vederea sporirii participării pe piață și a orientării spre piață, precum și a diversificării activităților agricole
- **Prioritatea P3 :** *Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură*
 - a. Îmbunătățirea competitivității producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul agroalimentar prin intermediul schemelor de calitate, creșterea valorii adăugate a produselor agricole, promovarea pe piețele locale, a circuitelor scurte de aprovizionare, grupurilor de producători și a organizațiilor interprofesionale.
- **Prioritatea P4:** *Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor legate de agricultură și silvicultură prin:*
 - a. Prevenirea eroziunii solului și ameliorarea gestionării solului.
- **Prioritatea P6:** *: Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale prin:*
 - a. Facilitarea diversificării, a înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici, precum și crearea de locuri de muncă.
 - b. Încurajarea dezvoltării locale prin dezvoltarea condițiilor de viață pentru populația rurală a teritoriului și în special a categoriilor defavorizate precum copii, vârstnici, persoane expuse excluziunii sociale și prin revitalizarea spațiului rural;

3.2.1 SDL inițială 2016

Initial, la elaborarea SDL de către o firma de consultanță în anul 2016, din cele 4 priorități identificate ca fiind importante la nivel local, Prioritatea P2 și P3 erau considerate importante, cu o alocare totală de 859.149,76 €. În cadrul acestor Priorități, Măsura principală este M5/2A, cea dedicată dezvoltării sectorului agricol din teritoriu.

Analiza SWOT releva faptul că predomină populația ce activează în sectorul agricultură în toate cele 10 UAT-uri, tocmai din acest considerent trebuie dezvoltat potențialul economic al GAL-ului care este predominant agricol. Datorită potențialului economic al GAL : Agricultura (de ea fiind influențată întreaga populație a teritoriului) acestei măsuri îi sunt alocați 859.149,76 €.

Următoarea prioritate este Prioritatea P6 (Măsurile M1/6B, M2/6B, M3/6A, M6/6B), prioritate care dispune de o alocare financiară, cu 830.860,39 €. Aceasta prioritate urmărește implementarea unor proiecte cu impact economic, social, cultural și natural: refacerea infrastructurii de bază și oferirea de servicii către populația locală, valorificarea obiectivelor turistice aflate în proprietate publică, facilitarea infrastructurii de acces către obiectivele turistice, facilitarea informării turiștilor (fie prin centre de informare turistică, fie prin semnalizarea corespunzătoare a obiectivelor, ajutarea comunităților aflate în risc de sărăcie și excluziune socială din teritoriu.

O altă prioritate este Prioritatea P4, aici avem Măsura M4/4C, care este dedicată refacerii, conservării și consolidării ecosistemelor din agricultură și silvicultură, măsură care dispune de o alocare financiară, cu 114.553,31 Euro.

GAL Prietenia Mureș-Harghita și-a propus desfășurarea de activități de cooperare internă și internațională cu alte forme asociative , cu alte entități cu scopuri similare, precum și cu alte entități, indiferent de forma de organizare, care participă la programul LEADER. Prin astfel de schimburi de experiență, GAL Prietenia Mureș-Harghita a urmărit să observe și să înțeleagă modul în care alți factori interesați au reușit să coopereze pentru descoperirea de noi soluții la problemele rurale persistente de interes local, regional, național sau internațional.

Valoarea totală SDL aferentă 19.2 este **1.804.563,46 euro**, defalcată astfel:

1. Creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor (P2) și Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură (P3) ;

Valoare alocată = 859.149,76 euro.

Măsura de finanțare aferentă acestei priorități este:

1. M5/2A „**Soluții inovative pentru o agricultură competitivă**”;

Valoare alocată = 859.149,76 euro

2. Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor legate de agricultură și silvicultură (P4);
Valoare alocată = 114.553,31 euro

Măsura de finanțare aferentă acestei priorități este:

1. M4/4C „Măsura privind protecția mediului”

Valoare alocată = 114.553,31 euro

3. Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale (P6);

Valoare alocată = 830.860,39 euro.

Măsurile de finanțare aferente acestei priorități sunt:

- a) M1/6B „ **Sprijinirea și dezvoltarea satelor**”;

Valoare alocată = 370.000 euro

- b) M2/6B „ **Organizare de evenimente/ Ruralul atractiv**”;

Valoare alocată = 70.000 euro

- c) M3/6A „ **Stimularea mediului de afaceri din spațiul rural prin activități non-agricole**”;

Valoare alocată = 349.999,67 euro

- d) M6/6B „ **Investiții pentru ocuparea grupurilor marginalizate**”;

Valoare alocată = 40.860,72 euro

3.2.2 Modificari SDL

În total, de la momentul elaborării SDL, au fost în total 10 modificări de SDL, unele dintre ele fiind modificări simple, altele complexe vizând modificări la fisele măsurilor sau realocări financiare ca urmare a unor transferuri financiare rezultate din economii, ca urmare a unor bonusuri sau ca urmare a fondurilor primite pe tranziție și fonduri EURI.

SDL a fost elaborată inițial de către o firmă de consultanță, astfel încât în momentul în care am demarat implementarea SDL și s-au făcut angajările, am mai făcut o serie de întâlniri publice pentru a vedea dacă strategia a fost elaborată ținând cont de necesitățile reale din zonă. În urma acestor întâlniri a reieșit necesitatea de modificare a SDL și de redefinire a măsurilor de finanțare și a sumelor alocate acestora.

Astfel, în anul 2017 are loc prima modificare de SDL, în urma căreia mai apare o Măsură -M7/6A „Înființarea sau diversificarea activităților nonagricole”, de tip forfetar;

În urma acestei modificări de SDL, planul de finanțare este următorul :

Valoarea totală SDL aferentă 19.2 este **1.804.563,46 euro**, defalcată astfel:

1. Creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor (P2);
Valoare alocată = 503.702,74 euro.

Măsura de finanțare aferentă acestei priorități este:

2. M5/2A „**Soluții inovative pentru o agricultură competitivă**”;
Valoare alocată = 503.702,74 euro

2. Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor legate de agricultură și silvicultură (P4);
Valoare alocată = 20.000 euro

Măsura de finanțare aferentă acestei priorități este:

2. M4/4C „Măsura privind protecția mediului”
Valoare alocată = 20.000,00 euro

3. Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale (P6);
Valoare alocată = 1.280.860,72 euro.

Măsurile de finanțare aferente acestei priorități sunt:

- e) M1/6B „**Sprijinirea și dezvoltarea satelor**”;
Valoare alocată = 370.000 euro
- f) M2/6B „**Organizare de evenimente/ Ruralul atractiv**”;
Valoare alocată = 70.000 euro
- g) M3/6A „**Stimularea mediului de afaceri din spațiul rural prin activități non-agricole**”;
Valoare alocată = 500.000 euro
- h) M6/6B „**Investiții pentru ocuparea grupurilor marginalizate**”;
Valoare alocată = 40.860,72 euro
- i) M7/6A „**Înființarea sau diversificarea activităților nonagricole**”;
Valoare alocată = 300.000 euro

În urma deschiderii primei serii de apeluri de selecție proiecte, de la finalul anului 2017 și a anului 2018 a reieșit faptul că exista un mare interes pentru activitățile non-agricole (pentru Măsura M3 au fost alocați la elaborarea SDL o sumă de aproximativ 350.000 euro, iar apoi prin modificarea de SDL au ajuns la suma de 500.000 euro) , la apelul de selecție pentru Măsura M3, fiind disponibilă suma de 500.000 euro (bugetată pentru 5 proiecte a 100.000 euro/proiect) și au fost depuse un număr de 18 proiecte, cu o valoare eligibilă de 1.600.486,55 euro, toate aceste proiecte fiind declarate eligibile , dar au fost selectate doar 5 proiecte, în limita bugetului alocat acestei măsuri.

Pe de altă parte , la Măsura M5, care a avut inițial o alocare de 859.149 euro, iar apoi s-a redus la 503.702 euro, au fost depuse două proiecte , astfel încât s-a dovedit faptul că interesul în

zona de agricultură este mai mic decât cel estimat de către noi, acest lucru fiind influențat și de faptul că cofinanțarea publică începea de la 50 % pe când la activitățile non-agricole , cofinanțarea publică era de 90%. Deasemenea, a fost deschis și un apel de selecție de proiecte pe Măsura M4, apel la care nu s-a depus nici un proiect.

Ca urmare a acestui fapt, în anul 2018 a fost făcută o modificare de SDL și s-a realizat un transfer de sume de la Masura M4 și M5 la Măsura M3, în vederea finanțării unor proiecte care se aflau în lista de rezervă.

Astfel, se modifică planul de finanțare, noile valori alocate măsurilor M3, M4 și M5 fiind următoarele :

M5/2A „Soluții inovative pentru o agricultură competitivă ”;

Valoare alocată = 154.402,74 euro

M4/4C „Măsura privind protecția mediului”

Valoare alocată = 5.000,00 euro

M3/6A „ Stimularea mediului de afaceri din spațiul rural prin activități non-agricole”;

Valoare alocată = 864.300 euro

Prin adresa AM PNDR nr. 221457/12.07.2021, ne-a fost comunicat faptul că în urma evaluării implementării SDL – bonusarea suplimentară a GAL-urilor, asociația noastră va mai beneficia de o sumă de 145.947 euro, din care suma de 116.903,55 euro este transferată la 19.2 și 29.043,45 euro la 19.4. Ca urmare a acestei bonusări, precum și a unor realocări financiare , planul de finanțare arată astfel :

Valoarea totală SDL aferentă 19.2 este **1.921.467,01 euro**, defalcată astfel:

1. Creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor (P2);
Valoare alocată = 150.000 euro.

Măsura de finanțare aferentă acestei priorități este:

3. M5/2A „Soluții inovative pentru o agricultură competitivă ”;

Valoare alocată = 150.000 euro

2. Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor legate de agricultură și silvicultură (P4);
Valoare alocată = 2.500 euro

Măsura de finanțare aferentă acestei priorități este:

1. M4/4C „Măsura privind protecția mediului”

Valoare alocată = 2.500,00 euro

3. Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale(P6);

Valoare alocată =1.768.967,01 euro.

Masurile de finanțare aferente acestei priorități sunt:

- a) M1/6B „ **Sprijinirea si dezvoltarea satelor**”;
Valoare alocată = 535.633,06 euro
- b) M2/6B „ **Organizare de evenimente/ Ruralul atractiv**”;
Valoare alocată = 32.816,27 euro
- c) M3/6A „ **Stimularea mediului de afaceri din spatiul rural prin activitati non-agricole**”;
Valoare alocată = 859.656,96 euro
- d) M6/6B „ **Investiții pentru ocuparea grupurilor marginalizate**”;
Valoare alocată = 40.860,72 euro
- e) M7/6A „ **Înființarea sau diversificarea activităților nonagricole**”;
Valoare alocată = 300.000 euro

Prin adresa nr. 201381/17.06.2022, am fost informați că în urma Raportului privind distribuirea fondurilor aferente perioadei de tranziție (FEADR si EURI) , asociația noastră beneficiază de suplimentarea alocării financiare a SDL cu 379.448,44 euro valoare FEADR si 110.680,66 euro, valoare EURI. Ca urmare a acestei notificări a fost realizată o modificare de SDL, iar planul de finantare a fost actualizat, astfel :

Pentru componenta FEADR :

Valoarea totală SDL aferenta 19.2 este **2.203.379,83 euro**, defalcată astfel:

1. Creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor (P2); **Valoare alocată =200.000 euro.**

Măsura de finanțare aferentă acestei priorități este:

- 4. M5/2A „**Soluții inovative pentru o agricultură competitivă**”;
Valoare alocată = 200.000 euro

2. Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor legate de agricultură și silvicultură (P4); **Valoare alocată = 2.500 euro**

Măsura de finanțare aferentă acestei priorități este:

- 2. M4/4C „**Măsura privind protecția mediului**”
Valoare alocată = 2.500,00 euro

3. Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale (P6);

Valoare alocată = 2.000.897,83 euro.

Masurile de finanțare aferente acestei priorități sunt:

- f) M1/6B „ **Sprijinirea si dezvoltarea satelor**”;
Valoare alocată = 734.609,64 euro
- g) M2/6B „ **Organizare de evenimente/ Ruralul atractiv**”;
Valoare alocată = 27.816,27 euro
- h) M3/6A „ **Stimularea mediului de afaceri din spatiul rural prin activitati non-agricole**”;
Valoare alocată = 897.593,20 euro
- i) M6/6B „ **Investiții pentru ocuparea grupurilor marginalizate**”;
Valoare alocată = 40.860,72 euro
- j) M7/6A „ **Înființarea sau diversificarea activităților nonagricole**”;
Valoare alocată = 300.000 euro

Pentru componenta EURI :

Valoarea este de 110.680,66 euro sumă care a fost alocată pe Prioritatea P6, la

Măsura M7/6A „ **Înființarea sau diversificarea activităților nonagricole**”;

Valoare alocată = 110.680,66 euro

Având în vedere sumele alocate implementării SDL 2014-2020 pentru SubMasura 19.2 care până la final au ajuns la suma de 2.203.379,83 euro pentru componenta FEADR si respectiv 110.680,66 euro pentru componenta EURI, în urma apelurilor de proiecte deschise la nivelul GAL au fost depuse un număr de 83 proiecte cu o valoare totala eligibila de 4.075.541,59 euro, astfel :

- **Pe componenta FEADR**, s-au depus un numar de 77 proiecte cu o valoare totala eligibila de 3.854.180,29 euro. Dintre acestea , un număr de 2 proiecte cu o valoare solicitata de 67.552,46 euro au fost retrase , 2 proiecte cu o valoare de 119.325 euro au fost declarate neeligibile , 13 proiecte cu o valoare totala publică eligibilă de 986.706,77 euro au fost declarate eligibile si neselectate (ca urmare a fondurilor insuficiente), 65 proiecte cu o valoare de 2.916.277,17 euro au fost declarate eligibile si selectate si au fost contractate un număr de 58 proiecte cu o valoare eligibila de 2.503.321,57 euro. Deasemenea, pe parcursul implementarii SDL au fost reziliate doua contracte de finantare ambele pe Măsura M3 in valoarea totala eligibilă de 189.775 euro.

Pe Măsuri, proiectele selectate, contractate si cele reziliate se prezintă astfel :

CODIFICARE A MĂSURII	Alocarea totală/ măsură	Nr. proiecte selectate la nivel de GAL	Valoarea publica a proiectelor selectate	Nr. proiecte contract ate	Valoarea publică a proiectelor contractate	Nr. contracte reziliate	Valoarea contractelor reziliate
M1/6B	729.609,64	31	759.113,07	30	739113,07		
M2/6B	32.816,27	2	27816,27	2	27815,73		
M3/6A	897.593,20	13	1155013,1 7	12	1086963,83	2	189775
M4/4C	2.500,00	0					
M5/2A	200.000,00	7	472807,01	3	197901,29		
M6/6B	40.860,72	2	40847	2	40847		
M7/6A FEADR	300.000,00	7	350000	6	300000		
Total SDL	2203379,83	62	2805596,52	55	2392640,92	2	189775

Pe componenta EURI, s-au depus un numar de 6 proiecte cu o valoare totala eligibila de 221.361,30 euro pe Măsura M7/6A, din care au fost selectate 3 proiecte cu o valoare eligibila de 110.680,66 euro si au fost semnate 3 contracte de finantare pe o valoare totala de 110.680,66 euro

Ca urmare a celor prezentate mai sus, se observa un interes mare al potentialilor beneficiari în a obține finantare prin intermediul GAL-ului, în acest moment având încă în lista de rezerva proiecte cu o valoare eligibila de aproape 1.100.000 euro .

Deasemenea , se poate observa un interes major in zona finantarilor activităților non-agricole, mai bine de jumatate din valoarea totala a SDL-ului fiind contractata de proiectele depuse de Masura M3 si Masura M7 (proiecte cu finantare europeana de 90 % pe Masura M3 sau de 100 % pe Masura M7), in timp ce zona agricolă nu este de interes mare pentru potențialii beneficiari (finanțarea europeană începe de la 50 %)

SubMăsura 19.3

GAL Prietenia Mureș-Harghita a depus în parteneriat cu alte 3 GAL-uri din România : GAL Dealurile Târnavelor, GAL Lider Cluj și GAL Ținutul Zimbrilor un proiect de cooperare pe Măsura 19.3, comp. b - Implementarea activităților de cooperare ale GAL-urilor selectate , proiect intitulat "Muzeu SilviCultural". Acest proiect a obținut finanțare, valoarea aferentă GAL-ului nostru la finalizarea proiectului fiind de 36.583,81 euro.

Obiectivele proiectului au fost :

1. **Creșterea nivelului de conștientizare**, responsabilizare și apreciere a comunităților din teritoriile GAL partenere asupra valorilor culturale, estetice și economice ale patrimoniului natural local, prin realizarea aplicației Muzeu SilviCULTURAL

2. **Dezvoltarea capacității de interpretare a resurselor naturale locale**, prin intermediul acțiunilor de instruire și educație și prin materiale didactice în beneficiul grupului țintă din GAL-urile partenere, pe o perioadă de 21 de luni

3. **Promovarea elementelor de patrimoniu natural identificate**, în vederea reconectării comunităților locale cu valorile culturale ale acestora și în scop turistic pe durata implementării proiectului prin materiale publicitare comune (tipărituri, audio, video, online) și wokshop-uri tematice

4. **Creșterea capacității organizaționale a GAL-urilor partenere** în urma implementării acțiunilor de cooperare și valorificarea experienței cooperării la nivelul fiecărui partener în perioada celor 21 de luni de implementare.

Implementarea acestui proiect a presupus realizarea mai multor activități cum ar fi :

- Realizarea aplicației interactive Muzeu Silvicultural prin care au fost selectarea elementele de patrimoniu natural din teritoriu fiecarui GAL partener care au fost încărcate în aplicație ca tururi virtuale menite să capteze interesul turiștilor și să-i „ademenească” să ajungă în zonă și au fost elaborate materiale de interpretare asociate acestor elemente de patrimoniu natural.
- Desfășurarea de activități de educație despre natură, în natură. Au fost achizitionate diferite materiale care au fost puse la dispoziție în mod gratuit participanților la tabere sau pentru scolile din teritoriu GAL în vederea utilizării la diferite ore de științe ale naturii, biologie, chimie, etc.
- Organizarea de tabere despre natura, în natură – au fost organizate două tabere pe perioada unei săptămâni (În Jud. Cluj și Jud. Neamț) unde au participat câte 10 copii din fiecare GAL, prin proiect fiind acoperite toate costurile legate de cazare, masa, transport.

- Acțiuni de plantare copaci
- Au fost instruiți câte trei persoane din fiecare GAL ca și ghizi locali profilați pe floră și faună care să fie utilizați ca și resurse locale de turiști care vin în zonă.
- A fost organizat un work-shop tematic pe perioada a 3 zile, la Liceul Silvic din Loc. Gurghiu.
- Au fost realizate filme de prezentare, referitoare la obiectivele incluse în aplicația interactivă .

Acest proiect a fost un real succes, permitându-ne să demarăm o campanie de promovare a unor obiective de patrimoniu natural , să le facem cunoscute și să încercăm să le încadrăm în circuite de vizitare. De asemenea, un alt scop al proiectului a fost acela de a încerca să-i atragem pe tineri afară din casă, să îi facem să iasă în natură, să viziteze frumusețile naturale din zonă și să socializeze cu alți tineri din comunitate.

În ceea ce privește SubMăsura 19.2, în total au fost deschise 24 apeluri de selecție pentru măsurile din SDL, o parte dintre acestea închizându-se la termen, iar o parte au fost prelungite pe diferite perioade de timp.

În continuare prezentăm detalierea punctelor tari și slabe privind progresul depunerii, contractării și implementării pentru fiecare măsură din SDL în parte:

MĂSURA M 1/6A	Puncte tari	Puncte slabe
Sprijinirea și dezvoltarea satelor Această măsură a fost destinată primăriilor. Acestea au avut posibilitatea achiziționării de produse și servicii care nu au fost eligibile în cadrul altor programe naționale. GAL-ul a luat în considerare nevoile UAT-urilor din teritoriu și a elaborat această măsură în așa fel încât toate necesitățile identificate să poată fi finanțate.		
⇒ Analiza progresului privind depunerea ○ Etapele parcurse; ○ Factorii care influențează progresul; ○ Măsurile care pot fi adoptate pentru creșterea	Măsura a fost deschisă prin intermediul a 8 sesiuni de depunere proiecte. Unele dintre sesiuni au fost prelungite deoarece solicitanții nu s-au încadrat în timpul avut la dispoziție.	Primăriile au depus proiecte care prevăd dotarea cu utilaje-echipamente sau realizarea de parcuri, neexistând interes pentru alte aspecte relevante din SDL, precum turismul. Nu au fost depuse proiecte în parteneriat de către primării, acesta fiind unul din principiile

ritmului de contractare.	Urmare a prelungirii termenului de depunere proiecte, se depun proiecte bine elaborate, eliminându-se multe riscuri la implementarea proiectelor.	LEADER.Cu toate că a existat un interes sporit pentru accesarea acestei măsuri, nu toți cei interesați s-au mobilizat să depună proiect fiind nevoie a se deschide mai multe apeluri de selectie proiecte
⇒ Analiza progresului privind contractarea proiectelor.	Nu au existat întârzieri sau alte probleme legate de contractare. Au fost depuse un numar de 31 proiecte la GAL si 30 proiecte de finanțare depuse de GAL la AFIR au fost contractate.	-
⇒ Analiza progresului implementării proiectelor contractate.	Au fost finalizate 29 proiecte pana in acest moment, ultimul proiect contractat fiind in curs de implementare.	Beneficiarii au întâmpinat probleme la achiziții. Sumele fiind mici, în unele cazuri nu au găsit furnizori de bunuri. Majoritatea beneficiarilor au respectat termenul privind depunerea cererilor de plată. Durata mare de implementare a proiectelor, in special cele care au prevazute lucrari de constructii-montaj.
⇒ Lecțiile care pot fi desprinse, aplicabile pentru viitoarea perioadă de programare.	Valoarea maximă a proiectelor a fost mică, primăriile au mărit investițiile prin aport propriu. Pe viitor ar trebui alocate sume mai mari pentru această măsură, în limiata posibilităților date de SDL.	

MĂSURA M2/6A	Puncte tari	Puncte slabe
Organizare de evenimente/ Ruralul atractiv		

Domenii finanțate: Măsura contribuie la dezvoltarea turismului, sprijinirea valorificării produselor, serviciilor culturale și turistice ale zonei prin acțiuni, adică prin organizarea de spectacole cu caracter tradițional, programe turistice, târguri, manifestări tradiționale. Măsura nu a fost lansată în perioada supusă raportării implementării SDL.		
⇒ Analiza progresului privind depunerea	A fost deschis un apel de selecție proiecte . Au fost depuse două proiecte , care au fost selectate de către GAL	Sumele care au fost alocate pe proiect nu au fost interesante pentru majoritatea potențialilor beneficiari.
⇒ Analiza progresului privind contractarea proiectelor.	Cele două proiecte selectate de GAL au fost contractate.	
⇒ Analiza progresului implementării proiectelor contractate.	Ambele proiecte contractate au fost finalizate	
⇒ Lecțiile care pot fi desprinse sunt aplicabile pentru viitoarea perioadă de programare.	Alocarea unor sume mai mari pe proiect.	

MĂSURA M3/6A	Puncte tari	Puncte slabe
Stimularea mediului de afaceri din spațiul rural prin activități non-agricole Domenii finanțate: Implementarea acestei măsuri este necesară pentru stimularea mediului de afaceri din spațiul rural prin susținerea financiară a întreprinzătorilor care realizează activități neagricole pentru prima dată fie pentru cei care modernizează și/sau dezvoltă întreprinderile existente.		
⇒ Analiza progresului privind depunerea	Au fost lansate 4 sesiuni de depunere proiecte. În primul apel s-au depus un număr de	

	18 proiecte în valoare totală de 1.600.486 euro,(valoarea totala a proiectelor este de peste 2,1 mil euro) din care au fost selectate de către GAL 5 proiecte in valoare de 499.455 euro. Ulterior, s-au mai suplimentat sumele pe aceasta masura si au mai fost selectate inca 4 proiecte. Apoi s-au mai deschis încă de trei ori apelurile de proiecte si au fost depuse un număr de 4 proiecte, din care 3 proiecte au fost selectate de catre GAL	
⇒ Analiza progresului privind contractarea proiectelor.	Din cele 12 proiecte selectate de catre GAL, au fost semnate 12 contracte de finantare.	-
⇒ Analiza progresului implementării proiectelor contractate.	Din cele 12 contracte de finantare semnate, 2 contracte au fost reziliate iar 10 contracte au fost finalizate.	Durata relativ mare de implementarea a proiectelor.
⇒ Lecțiile care pot fi desprinse sunt aplicabile pentru viitoarea perioadă de programare.	Alocarea unei sume mai mari pe această măsură, deoarece există interes crescut din partea potențialilor beneficiari din teritoriul GAL Prietenia Mureș-Harghita. Numărul mai mare de proiecte înregistrate la GAL. pe această măsură (18 proiecte) a fost determinat de deschiderea si prelungirea apelului de selecție lansat. Suma disponibilă alocată a permis selectarea a doar 5 proiecte, restul 13 potențiali beneficiari care au îndeplinit condițiile de eligibilitate, au rămas pe lista de așteptare, în ordinea descrescătoare a punctajului obținut la criteriile de selecție. Din partea acestor potențiali beneficiari s-au primit des întrebări despre posibilitatea deschiderii sesiunilor următoare în urma alocarii sau realocărilor financiare din anul curent sau din anul calendaristic viitor.	

MĂSURA M4/4C	Puncte tari	Puncte slabe
Măsura privind protecția mediului Domenii finanțate: Asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice. Menținerea diversității biologice și a valorii de mediu a terenurilor agricole și forestiere;		
⇒ Analiza progresului privind depunerea	Apelul de selecție lansat nu a condus la depuneri de proiecte	
⇒ Analiza progresului privind contractarea proiectelor.	Nu este cazul	
⇒ Analiza progresului implementării proiectelor contractate.	Nu easte cazul	
⇒ Lecțiile care pot fi desprinse sunt aplicabile pentru viitoarea perioadă de programare.	Bugetul alocat acestei măsuri și intensitatea sprijinului public nerambursabil de doar 50% nu au influențat interesul pentru depuneri de proiecte de către potențialii beneficiari. Teritoriul GAL nu aparține unei zone preponderent agricole, condițiile costisitoare și legislația severă privind îndeplinirea demersurilor birocratice au determinat un interes scăzut pentru depuneri de proiecte pe aceasta măsură.	

MĂSURA M5/2A	Puncte tari	Puncte slabe
Soluții inovative pentru o agricultură competitivă Domenii finanțate: Îmbunătățirea performanței economice a tuturor exploatațiilor agricole și facilitarea restructurării și modernizării exploatațiilor, în special în vederea creșterii participării pe piață și a orientării spre piață, precum și a diversificării activităților agricole		
⇒ Analiza progresului privind depunerea	Au fost deschise 5 apeluri de selecție proiecte. Au fost depuse	Din cele 7 proiecte selectate de GAL, 3 proiecte au fost

	un numar de 8 proiecte, din care 7 proiecte au fost selectate de catre GAL.	declarate neeligibile de OJFIR iar un proiect declarat eligibil nu a mai semnat contractul de finantare.
⇒ Analiza progresului privind contractarea proiectelor.	Au fost semnate 3 contracte de finantare.	
⇒ Analiza progresului implementării proiectelor contractate.	Cele trei contracte de finantare au fost implementate cu succes	
⇒ Lecțiile care pot fi desprinse sunt aplicabile pentru viitoarea perioadă de programare.	Sumă supradimensionată alocată initial acestei măsuri (859.149,76 euro) în comparație cu interesul scăzut pentru acest tip de investiții. Interesul scăzut al potențialilor beneficiari este datorat Intensității sprijinului public nerambursabil este de 50% , în valoare maxima de 75.000 euro, condiții care au impus necesitatea unei cofinanțări consistente din partea potențialilor beneficiari.	

MĂSURA M6/6B	Puncte tari	Puncte slabe
Investiții pentru ocuparea grupurilor marginalizate Domenii finanțate: Dezvoltarea unui teritoriu cu o identitate locală mai omogenă și puternică - prin favorizarea incluziunii sociale (în special etnia rromă)		
⇒ Analiza progresului privind depunerea	Au fost deschise două apeluri de proiecte si au fost depuse două proiecte, ambele fiind selectate de către GAL	-
⇒ Analiza progresului privind contractarea proiectelor.	Au fost semnate două contracte de finanțare	-
⇒ Analiza progresului implementării proiectelor contractate.	Ambele contracte de finanțare semnate au fost implementate cu succes.	-

⇒ Lecțiile care pot fi desprinse sunt aplicabile pentru viitoarea perioadă de programare.	Alocarea unor sume mai substanțiale pentru acest tip de proiect.
---	--

MĂSURA M7/6A	Puncte tari	Puncte slabe
Înființarea sau diversificarea activităților nonagricole Domenii finanțate: Stimularea mediului de afaceri din spațiul rural prin susținerea financiară a întreprinzătorilor care realizează activități neagricole pentru prima dată (start-up) sau pentru diversificarea activităților agricole spre activități nonagricole.		
⇒ Analiza progresului privind depunerea	Au fost deschise 3 apeluri de proiecte, dintre care 2 apeluri pentru fonduri FEADR si un apel pentru fonduri EURI. Au fost depuse un numar de 11 proiecte pentru fonduri FEADR dintre care 7 proiecte au fost selectate de catre GAL . Au fost depuse un numar de 6 proiecte pe fonduri EURI si din care 3 proiecte au fost selectate de catre GAL	
⇒ Analiza progresului privind contractarea proiectelor.	Din cele 7 proiecte depuse de GAL la AFIR pe fonduri FEADR au fost contractate un numar de 6 proiecte (un beneficiar a renuntat la finantare si nu a semnat contractul de finantare). Din cele 3 proiecte depuse de GAL la AFIR pe fonduri EURI au fost contractate un numar de 3 proiecte	

⇒ Analiza progresului implementării proiectelor contractate.	Cele 6 contracte de finanțare semnate pe fonduri FEADR au fost finalizate cu succes. Din cele 3 contracte de finanțare semnate pe fonduri EURI, un beneficiar a depus a două cerere de plată, celelalte două fiind în curs de implementare și se vor depune în scurt timp cererile de plată finale	
⇒ Lecțiile care pot fi desprinse sunt aplicabile pentru viitoarea perioadă de programare.	Alocarea unei sume mai mari pe această măsură, deoarece există interes crescut din partea potențialilor beneficiari din teritoriul GAL Prietenia Mureș-Harghita.	

4. Cadrul de evaluare și metodologia

Metodele și instrumentele utilizate pentru evaluarea finală a SDL au fost alese astfel încât să fie obținute date relevante pentru temele de analiză propuse.

Astfel, pentru fiecare obiectiv prevăzut în Strategia de dezvoltare locală SDL s-a formulat o temă de evaluare . cu cel puțin o întrebare de evaluare și cu cel puțin un criteriu. S-au menționat indicatorii prevăzuți în cadrul fiecărei teme de evaluare , cât și metodologia de colectare a datelor aferente.

De asemenea , s-a inclus o temă de evaluare care a vizat valoarea adăugată generată de implementarea abordării LEADER, în cadrul căreia au fost prevăzute cel puțin o întrebare de evaluare și cel puțin un criteriu.

Metodologia de Colectare a Datelor în vederea evaluării :

- Sondaje și Chestionare

Utilizarea de chestionare distribuite comunității pentru a evalua percepția asupra impactului proiectelor implementate. Sondaje adresate agricultorilor (chestionare de satisfacție), antreprenorilor și locuitorilor pentru a obține date calitative și cantitative.

- Interviu

Interviuri cu lideri de proiect, beneficiari și autorități locale pentru a aduna informații detaliate despre implementarea proiectelor și rezultatele obținute.

- Analiza Documentelor

Revizuirea documentelor interne ale GAL, rapoarte de progres, statistici economice și sociale, evaluări anterioare, pentru a obține o imagine de ansamblu a realizărilor și a dificultăților întâmpinate.

- **Observații Directe**

Participarea la evenimente și activități locale pentru a observa impactul direct al măsurilor implementate asupra comunității.

- **Analiză Statistică**

Aplicarea unor metode statistice pentru a analiza datele colectate, astfel încât să identifice corelații și tendințe relevante în realizarea obiectivelor stabilite.

- **Grupuri de Discuție**

Organizarea de sesiuni de discuții cu grupuri țintă, inclusiv comunități vulnerabile, pentru a colecta feedback în timp real și pentru a îmbunătăți gestionarea proiectelor.

Cadrul de evaluare și metodologia propusă pentru Strategia de Dezvoltare Locală 2014-2020 la GAL Prietenia Mureș-Harghita oferă un cadru structurat pentru a analiza efectele și impactul măsurilor implementate. Această abordare permite identificarea nu doar a realizărilor, ci și a eventualelor deficiențe, contribuind astfel la îmbunătățirea continuă a strategiilor viitoare.

Astfel, din cuprinsul SDL au fost identificate următoarele teme de evaluare:

4.1. Identificarea unor soluții inovative pentru o agricultură competitivă

Tema de evaluare : Identificarea unor soluții inovative pentru o agricultură competitivă			
Criterii de evaluare	Întrebări de evaluare	Indicatori	Metodologia de colectare date
Gradul de Implementare a Soluțiilor Inovative	Cum au contribuit soluțiile inovative implementate în cadrul proiectelor depuse la GAL Prietenia Mureș-Harghita la creșterea competitivității agriculturii și industriei alimentare în regiune?	Numărul de proiecte implementate	Chestionar de satisfacție beneficiari

În contextul tranziției către o economie sustenabilă și competitivă, agricultura și industria alimentară din România au nevoie de soluții inovative care să răspundă atât cerințelor pieței, cât și provocărilor legate de eficiență, calitate și adaptare la schimbările climatice. Grupurile de Acțiune

Locală (GAL) au un rol esențial în sprijinirea inițiativelor locale, prin finanțarea unor proiecte ce valorifică resursele comunității și stimulează dezvoltarea teritorială.

GAL Prietenia Mureș-Harghita a implementat un set de măsuri prin care a sprijinit adoptarea de soluții inovative în agricultură și industria alimentară, orientându-se în special spre achiziția de utilaje agricole moderne.

Soluțiile inovative implementate

În cadrul GAL Prietenia Mureș-Harghita au fost finanțate trei proiecte ce au vizat achiziția de utilaje agricole performante. Aceste investiții se înscriu în categoria soluțiilor inovative deoarece:

- au introdus tehnologii moderne care cresc productivitatea muncii;
- permit reducerea costurilor de producție printr-un consum mai redus de resurse;
- asigură o calitate mai bună a produselor obținute;
- contribuie la protejarea mediului prin utilizarea de echipamente eficiente energetic.

Astfel, fermierii locali au dobândit acces la mecanizare avansată, ceea ce a determinat creșterea randamentului pe hectar și diversificarea culturilor agricole.

Impactul asupra dezvoltării locale

Implementarea acestor proiecte a avut un efect direct asupra dezvoltării comunităților rurale din teritoriul acoperit de GAL Prietenia Mureș-Harghita:

1. Crearea de valoare adăugată locală – fermierii au putut oferi produse competitive, ceea ce a condus la consolidarea poziției lor pe piața regională.
2. Creșterea atractivității economice a zonei – modernizarea tehnologiilor agricole a stimulat interesul altor producători și antreprenori pentru investiții.
3. Îmbunătățirea calității vieții – prin eficientizarea muncii agricole, fermierii au câștigat timp și resurse, ceea ce a permis o implicare mai activă în comunitate.
4. Păstrarea și atragerea forței de muncă tinere – accesul la utilaje moderne a făcut activitățile agricole mai atractive pentru tinerii fermieri, reducând riscul migrației.

Contribuția la creșterea competitivității agriculturii

Soluțiile inovative implementate prin proiectele depuse la GAL Prietenia Mureș-Harghita au contribuit la creșterea competitivității prin:

- Reducerea decalajului tehnologic față de alte regiuni agricole mai dezvoltate;
- Creșterea eficienței în exploatarea terenurilor și reducerea pierderilor în producție;
- Diversificarea producției prin posibilitatea de a cultiva soiuri sau culturi care anterior necesitau tehnologii indisponibile;
- Îmbunătățirea calității produselor alimentare și adaptarea lor la cerințele pieței și standardele europene.

Impactul finanțărilor GAL asupra gradului de implementare a soluțiilor inovative

Finanțările acordate de GAL au avut un efect catalizator asupra procesului de inovare:

- Au redus barierele financiare pentru fermieri, făcând posibilă achiziția unor utilaje care altfel ar fi fost inaccesibile.
- Au stimulat competiția locală, determinând și alți producători să caute soluții moderne pentru a-și menține competitivitatea.
- Au creat un precedent de bună practică, demonstrând că investițiile în inovație aduc beneficii pe termen mediu și lung.

Pe această măsură au fost depuse un număr de 8 proiecte, dintre care un proiect a fost declarat neeligibil de către GAL și 7 proiecte au fost selectate. Dintre acestea, unele dintre proiecte au fost declarate neeligibile de către OJFIR, unele au fost retrase, unele dintre ele nu au mai semnat contractul de finanțare iar până la final au fost semnate 3 contracte de finanțare și cele trei proiecte au fost finalizate cu succes.

Ca și indicator de monitorizare la aceasta temă de evaluare este numărul de proiecte implementate, indicator care are valoarea 3.

A fost aplicat și un chestionar de satisfacție pentru beneficiarii de fonduri din domeniul agricole chestionare care a dovedit faptul că beneficiarii de fonduri au fost mulțumiți de rezultatele obținute în urma implementării proiectelor, că au remarcat o creștere a eficienței activității lor agricole în urma implementării proiectului și au considerat că fondurile primite au avut un impact pozitiv asupra productivității fermei lor.

Unul dintre proiecte a vizat achiziția de utilaje în vederea înființării unei plantații de usturoi ecologic, un proiect interesant și inovator pentru zona noastră, astfel încât putem vorbi de soluții inovative finanțate prin intermediul proiectelor LEADER.

Concluzii

Implementarea proiectelor finanțate prin GAL Prietenia Mureș-Harghita a dovedit că soluțiile inovative, chiar și atunci când se limitează la modernizarea bazei tehnice prin achiziția de utilaje agricole, pot avea un impact semnificativ asupra competitivității agriculturii și industriei alimentare.

Prin înființarea de culturi sau modernizarea activității, fermierii au devenit mai eficienți, au reușit să producă la standarde mai ridicate și să se adapteze mai rapid cerințelor pieței. Finanțările GAL au contribuit decisiv la accelerarea procesului de inovare și la consolidarea dezvoltării economice locale.

4.2. Valorificarea patrimoniului natural prin organizare de evenimente

Tema de evaluare : Valorificarea patrimoniului natural prin organizare de evenimente			
Criterii de evaluare	Întrebări de evaluare	Indicatori	Metodologia de colectare date
Impactul evenimentelor asupra turismului și comunității	În ce măsură evenimentele organizate pentru valorificarea patrimoniului natural au contribuit la atragerea turiștilor și la dezvoltarea comunității?	☐ Numărul de evenimente organizate ☐ Numărul de participanți la evenimente	Interviuri cu organizatori

Dezvoltarea comunităților rurale prin valorificarea patrimoniului natural și cultural presupune inițiative menite să stimuleze atât coeziunea socială, cât și atractivitatea turistică a zonei. Comunitățile rurale din teritoriul acoperit de GAL Prietenia Mureș-Harghita au beneficiat de sprijin financiar pentru implementarea unor proiecte menite să valorifice patrimoniul natural, să încurajeze turismul și să sprijine coeziunea socială.

Prin implementarea SDL au fost finanțate două proiecte, unul dintre aceste proiecte a vizat dotarea infrastructurii culturale și recreative din Comuna Gălăușas iar unul a vizat dotarea unei asociații culturale din Comuna Sărmaș, contribuind semnificativ la îmbunătățirea calității evenimentelor organizate în mediul rural.

În acest context, cele două proiecte finanțate prin intermediul GAL Prietenia Mureș-Harghita au adus beneficii semnificative comunităților din județul Harghita, prin dotări moderne destinate organizării de evenimente socio-culturale și turistice.

1. Dotarea bazei de agrement din comuna Gălăușas cu un cort profesional

Primul proiect a vizat achiziționarea și montarea unui cort profesional pentru baza de agrement din comuna Gălăuțaș. Acesta oferă un spațiu ambiental adecvat pentru organizarea evenimentelor în aer liber, indiferent de anotimp.

Impactul proiectului a fost multiplu:

- Diversificarea ofertei culturale – Prin infrastructura creată, evenimentele tradiționale și moderne s-au desfășurat în condiții mai bune, atrăgând un număr mai mare de participanți.

- Cultural și social: cortul a permis desfășurarea de festivaluri, târguri tradiționale și manifestări artistice locale, oferind comunității un loc de întâlnire și consolidare a identității culturale.

- Economic: prin crearea condițiilor pentru organizarea de evenimente cu participare mai largă, comuna a devenit mai atractivă pentru turiști, ceea ce a dus la stimularea activităților economice locale (cazare, alimentație publică, servicii conexe).

- Educațional: spațiul a fost utilizat și pentru ateliere de meșteșuguri, expoziții și activități educative, contribuind la păstrarea tradițiilor și la implicarea tinerilor în viața comunității.

- Consolidarea identității comunitare – Locuitorii au avut oportunitatea de a participa activ la viața culturală, iar tradițiile locale au fost promovate și transmise generațiilor tinere.

2. Achiziționarea unui sistem profesional de sonorizare pentru Asociația Culturală „Mureșul Superior” din comuna Sărmaș.

Cel de-al doilea proiect a avut ca obiectiv sprijinirea activităților culturale prin dotarea Asociației Culturale „Mureșul Superior” cu un sistem de sonorizare profesional.

Beneficiile aduse comunității sunt vizibile prin:

- Creșterea calității evenimentelor: spectacolele de muzică populară și modernă, serbările câmpenești sau concertele dedicate sărbătorilor locale au căpătat un nivel profesionist, sporind atractivitatea lor.

- Atragerea turiștilor: evenimentele bine organizate, cu sonorizare adecvată, oferă experiențe autentice vizitatorilor, consolidând imaginea zonei ca destinație cultural-turistică.

- Dezvoltarea economică indirectă – Evenimentele atrag vizitatori, ceea ce generează beneficii pentru micii producători locali, artizani și unități de alimentație sau cazare.

- Implicarea comunității: sistemul de sonorizare a oferit oportunitatea implicării tinerilor artiști locali și a formațiilor muzicale, sprijinind diversitatea activităților și încurajând participarea intergenerațională.

Cele două proiecte finanțate prin GAL Prietenia Mureș-Harghita au demonstrat cum investițiile punctuale bine gândite în infrastructura culturală și de agrement pot contribui la dinamizarea vieții culturale rurale și la dezvoltarea socio-economică, pot genera efecte de anvergură asupra comunității rurale. Prin asigurarea unor condiții moderne de organizare a evenimentelor, s-au creat premisele pentru:

- valorificarea patrimoniului natural și cultural,
- creșterea atractivității turistice,
- dezvoltarea economică locală,
- consolidarea identității comunitare.

Cele două proiecte finanțate prin GAL Prietenia Mureș-Harghita demonstrează modul în care investițiile punctuale, bine gândite, pot contribui la dinamizarea vieții culturale rurale și la dezvoltarea socio-economică a comunităților.

Astfel, comuna Gălăuțăș și Asociația Culturală "Mureșul Superior" din Comuna Sărmaș devin exemple relevante de bune practici, unde resursele locale sunt puse în valoare prin proiecte adaptate nevoilor comunității, contribuind la dezvoltarea rurală durabilă, investițiile implementate prin proiectele finanțate, nu reprezintă doar simple dotări materiale, ci instrumente prin care patrimoniul natural și cultural este pus în valoare, iar turismul rural este stimulat.

Aceste proiecte au consolidat coeziunea socială, au crescut atractivitatea zonelor implicate și au deschis noi perspective de dezvoltare pentru comunitățile rurale din județul Harghita.

Ca și indicatori de monitorizare, numărul de evenimente propuse a se organiza este de 13 evenimente /an iar numărul de participanți la evenimente este de 6.302 persoane.

4.3. Îmbunătățirea condițiilor de viață a locuitorilor prin amenajarea spațiilor publice locale

Tema de evaluare : Îmbunătățirea condițiilor de viață a locuitorilor prin amenajarea spațiilor publice locale			
Criterii de evaluare	Întrebări de evaluare	Indicatori	Metodologia de colectare date

Impactul amenajării spațiilor publice asupra calității vieții	Cum a influențat amenajarea spațiilor publice condițiile de viață ale locuitorilor din regiune?	Numărul de locuitori vizați prin implementarea proiectelor finanțate prin GAL	Interviuri cu autoritățile locale
---	---	---	-----------------------------------

Dezvoltarea rurală reprezintă o prioritate esențială pentru creșterea calității vieții populației din mediul rural. Prin intermediul Grupului de Acțiune Locală (GAL) Prietenia Mureș-Harghita, comunele din teritoriul GAL au beneficiat de investiții importante în modernizarea și amenajarea spațiilor publice menite să modernizeze infrastructura, să creeze spații de recreere și să îmbunătățească serviciile publice. Aceste măsuri au urmărit atât creșterea atractivității localităților, cât și îmbunătățirea condițiilor de viață ale locuitorilor, au vizat atât nevoile materiale și sociale ale comunităților, cât și asigurarea unui climat de siguranță și confort pentru locuitori.

Printre domeniile vizate de către proiectele depuse la GAL de către Autoritățile Publice Locale se numără dotarea serviciilor publice, modernizarea infrastructurii educaționale, amenajarea spațiilor de agrement și consolidarea siguranței publice.

În ceea ce privește îmbunătățirea condițiilor de viață a locuitorilor prin amenajarea spațiilor publice locale, prin proiectele depuse au fost vizate înființări sau modernizări de parcuri, modernizări de spații de joacă pentru copii sau modernizări de terenuri de sport.

Astfel, investițiile din comunele Petelea, Gurghiu și Subcetate pentru înființarea sau modernizarea parcurilor din localitate, au contribuit la dezvoltarea unui mediu favorabil socializării și recreerii.

- Pentru copii și tineri: existența spațiilor de joacă stimulează activitatea fizică și reduce timpul petrecut în fața ecranelor.

- Pentru comunitate: parcurile devin locuri de întâlnire, contribuind la coeziunea socială și la crearea unui sentiment de apartenență.

Aceste investiții au condus la:

- diversificarea opțiunilor de petrecere a timpului liber;
- stimularea socializării și coeziunii comunitare;
- atragerea turiștilor și vizitatorilor, cu impact pozitiv asupra economiei locale.

Deasemenea, în comunele Gurghiu și Solovăstru au fost realizate spații de joacă moderne sau a fost modernizat terenul de sport, ceea ce a oferit:

- condiții mai bune pentru dezvoltarea fizică și socială a copiilor;
- un cadru sigur și plăcut pentru recreere;
- sprijin familiilor tinere, prin facilitarea integrării acestora în comunitate.

În afara proiectelor de amenajare a spațiilor publice locale, prin proiectele depuse de către UAT-uri , au fost vizate si :

1. Modernizarea instituțiilor de învățământ

Dotarea și modernizarea grădinițelor și școlilor din comunele Solovăstru, Gurghiu și Gălăuțuș au îmbunătățit condițiile educaționale și au determinat:

- îmbunătățirea procesului educațional prin condiții moderne de învățare;
- creșterea atractivității școlii pentru copii și părinți;
- reducerea riscului de abandon școlar printr-un mediu mai prietenos și mai bine echipat.

Investițiile vizate au avut un:

•Impact direct: creșterea confortului elevilor și a cadrelor didactice, acces la echipamente moderne și spații adaptate procesului educațional.

•Impact pe termen lung: îmbunătățirea nivelului educațional și creșterea atractivității unităților de învățământ locale pentru copii, cadre didactice și părinți.

2. Extinderea măsurilor de siguranță și supraveghere publică

În Comuna Subcetate a fost instalat sistemul de supraveghere video stradală și în Comuna Chiheru de Jos a fost extins sistemul de supraveghere video.

Aceste investiții au avut ca beneficii și efecte directe:

- creșterea gradului de siguranță și securitate pentru cetățeni;
- descurajarea comportamentelor antisociale
- reducerea infracționalității;

Aceste investiții au avut ca efect indirect:

- creșterea încrederii în siguranța comunității și atragerea de noi investiții private.

3. Extinderea iluminatului public

În comuna Sărmaș, extinderea sistemului de iluminare publică a contribuit semnificativ la îmbunătățirea confortului și siguranței locuitorilor, în special pe timp de noapte.

- Impact imediat: reducerea riscului de accidente și a infracțiunilor în zonele slab luminate;
- Impact general: crearea unui spațiu public mai atractiv și mai accesibil, inclusiv pe timp de noapte.

4. Dotarea serviciilor publice locale și de urgență

Achiziția de echipamente și utilaje pentru întreținerea drumurilor, a spațiilor verzi, etc. precum și dotarea serviciilor PSI și SVSU în comunele Chiheru de Jos, Beica de Jos, Petelea, Solovăstru, Hodac, Ibănești, Gălăuțaș, Sărmaș și Subcetate a avut un impact direct asupra calității vieții și a contribuit la:

- creșterea capacității administrațiilor locale de a gestiona situațiile de urgență (incendii, inundații, accidente);
- asigurarea întreținerii infrastructurii rutiere și a spațiilor verzi, ceea ce sporește gradul de confort și siguranță pentru locuitori;
- îmbunătățirea imaginii generale a localităților.

Beneficiile imediate ale acestor investiții au fost: drumuri întreținute corespunzător, spații verzi curate și siguranță sporită în fața riscurilor de incendii sau calamități.

Impactul social a fost dat de creșterea încrederii cetățenilor în administrația locală și consolidarea spiritului comunitar.

O mare parte dintre echipamentele și utilajele achiziționate prin intermediul proiectelor finanțate de către GAL ai căror beneficiari au fost UAT-urile au fost produse în vecinătatea teritoriului GAL, în localitatea Reghin, la o întreprindere unde o parte importantă a angajaților provin din zona GAL Prietenia Mureș-Harghita. Astfel, o mare parte din sumele finanțate de către GAL au rămas în economia locală, au ajutat la menținerea locurilor de muncă pe plan local și au avut un impact și pe orizontală astfel, fiind și mai vizibil impactul regional al fondurilor GAL acordate prin intermediul programului LEADER.

Investițiile realizate prin GAL Prietenia Mureș-Harghita în infrastructură și servicii de bază au avut un impact semnificativ asupra dezvoltării socioeconomice a regiunii.

Prin implementarea acestor proiecte, comunitățile din teritoriul GAL Prietenia Mureș-Harghita au beneficiat de o serie de **avantaje**:

- **sociale**: creșterea coeziunii comunitare, stimularea activităților recreative și îmbunătățirea educației;
- **economice**: dezvoltarea turismului local, reducerea costurilor pentru întreținerea infrastructurii prin dotarea cu utilaje moderne;
- **de mediu**: întreținerea spațiilor verzi și reducerea poluării prin gestionarea mai eficientă a resurselor;
- **de siguranță**: sporirea securității prin supraveghere video și prin intervenții rapide ale serviciilor de urgență.

Amenajarea spațiilor publice și modernizarea infrastructurii locale și a serviciilor locale au avut un impact pozitiv semnificativ asupra condițiilor de viață din comunele implicate. Proiectele implementate prin GAL Prietenia Mureș-Harghita au contribuit la:

- creșterea siguranței și a confortului locuitorilor;
- dezvoltarea infrastructurii sociale și educaționale;
- stimularea interacțiunii comunitare și a coeziunii sociale;
- modernizarea și eficientizarea serviciilor publice.
- îmbunătățirea aspectului și funcționalității localităților
- creșterea gradului de siguranță, a accesului la servicii de calitate
- consolidarea identității comunitare.

Astfel, investițiile realizate reprezintă pași importanți spre dezvoltarea durabilă a zonelor rurale și spre reducerea decalajelor dintre mediul rural și cel urban.

În ansamblu, aceste măsuri au condus la îmbunătățirea calității vieții și la consolidarea atractivității zonelor rurale, reducând decalajele față de mediul urban și oferind comunităților locale șansa unui trai mai bun.

Numărul de proiecte de amenajare finalizate acesta este 5 proiecte finalizate.

Proiectele finanțate prin intermediul acestei măsuri au vizat și alte domenii de interes, în total fiind finanțate prin această măsură un număr de 29 de proiecte pentru UAT-urile din teritoriul GAL (un proiect mai este încă în implementare).

Fiecare UAT din GAL a beneficiat de 3 proiecte de finanțare prin intermediul GAL iar ca și indicator de monitorizare al acestei teme de evaluare, Numărul de locuitori vizați prin implementarea proiectelor finanțate prin GAL, este de 73.939 locuitori (numărul de locuitori din GAL este de 33.500 locuitori, însă marea lor majoritate au beneficiat de beneficiile a 3 proiecte, astfel încât numărul lor a fost cumulat).

4.4. Diversificarea economiei rurale, dezvoltarea economică a zonelor rurale și eradicarea sărăciei

Tema de evaluare : Diversificarea economiei rurale, dezvoltarea economică a zonelor rurale și eradicarea sărăciei			
Criterii de evaluare	Întrebări de evaluare	Indicatori	Metodologia de colectare date
Eficiența inițiativelor economice	În ce măsură inițiativele de diversificare a	Numărul de noi locuri de muncă create	Chestionare aplicate

	economiei rurale au contribuit la dezvoltarea economică și reducerea sărăciei?	☐ Numărul de noi afaceri înființate	
--	--	-------------------------------------	--

Finanțările nerambursabile acordate prin intermediul Grupului de Acțiune Locală (GAL) Prietenia Mureș-Harghita au avut un rol esențial în diversificarea economiei rurale și în dezvoltarea economică a zonelor rurale. Prin implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală 2014-2020 au fost finanțate 19 proiecte cu o valoare totală eligibilă de 1.307.869,48 euro, reprezentând 56,52% din totalul sumelor acordate prin intermediul SDL.

Inițiativele de diversificare a economiei rurale de la nivelul GAL au contribuit la dezvoltarea economică și reducerea sărăciei prin :

a). Crearea de locuri de muncă

Finanțările acordate au condus la crearea unui număr de 32 noi locuri de muncă, depășind indicatorul propus de 10 locuri. Această realizare indică o eficiență semnificativă a proiectelor implementate și un impact direct asupra ratei șomajului în comunitate. Crearea de locuri de muncă a oferit oportunități pentru locuitorii din zonă, contribuind astfel la creșterea veniturilor familiilor și, implicit, la reducerea poverii sărăciei.

b). Înființarea de noi afaceri

În urma finanțărilor, au fost înființate 11 noi afaceri, variind de la prestări de servicii de înfrumusețare, la producerea de obiecte de decor sau de confecții metalice până la activități recreative cum ar fi închirieri biciclete sau paintball și airsoft, etc.. Aceste afaceri nu numai că au creat locuri de muncă, dar au diversificat oferta economică și au adus beneficii directe la nivel local. Înființarea de noi afaceri contribuie, de asemenea, la stabilitatea economică a comunității prin generarea de venituri și impozite locale.

c). Creșterea competitivității

Investiții în Echipamente și Tehnologie: Finanțările permit achiziționarea de echipamente moderne și implementarea de tehnologii noi, ceea ce îmbunătățește eficiența afacerilor. Cu afaceri mai competitive, există o cerere mai mare de forță de muncă, ceea ce contribuie la crearea de noi locuri de muncă;

d). Stimularea activității economice

Atragerea Investițiilor: O comunitate activă din punct de vedere economic, sprijinită de finanțări, poate atrage suplimentar alte investiții, ceea ce va duce la creanțe de noi locuri de muncă și la creșterea veniturilor locale.

Finanțările Nerambursabile au avut un impact semnificativ asupra eficienței inițiativelor economice în cadrul GAL Prietenia Mureș-Harghita prin :

a). Stimularea Investițiilor

Sprijinul financiar a permis antreprenorilor să investească în echipamente, infrastructură și marketing, sporind astfel competitivitatea afacerilor locale. Aceasta a dus la creșterea calității produselor și serviciilor oferite, ceea ce a contribuit la atragerea clienților și la creșterea vânzărilor.

b). Creșterea colaborării între antreprenori

Finanțările au facilitat dezvoltarea unei rețele de colaborare între antreprenorii locali. Această cooperare a dus la parteneriate benefice care au sprijinit învățarea și schimbul de know-how între afaceri, contribuind astfel la îmbunătățirea eficienței operationale și la creșterea capacității de adaptare pe piață.

Inițiativele de diversificare a economiei rurale, sprijinite prin finanțările nerambursabile acordate de GAL Prietenia Mureș-Harghita, au avut un impact semnificativ asupra dezvoltării economice a comunităților rurale. Crearea a 32 noi locuri de muncă și înființarea a 11 noi afaceri demonstrează eficiența și relevanța acestor inițiative în reducerea sărăciei și îmbunătățirea condițiilor de trai. Finanțările au sporit eficiența inițiativelor economice locale, stimulând investițiile și colaborarea între antreprenori. Acest lucru a dus la crearea unui mediu economic mai dinamic și mai sustenabil.

În concluzie, programul GAL a demonstrat că investițiile în diversificarea economică sunt esențiale pentru dezvoltarea rurală și combaterea sărăciei, venind în sprijinul comunităților în atingerea unor obiective de dezvoltare pe termen lung.

Finanțările acordate prin intermediul GAL nu au avut ca scop doar înființarea de noi afaceri, ci au urmărit și dezvoltarea afacerilor existente prin acordare de finanțări pentru achiziții de noi echipamente și utilaje în vederea modernizării activității. Majoritatea finanțărilor acordate firmelor existente pentru modernizarea afacerii au fost în zona de producție, în special de prelucrarea lemnului, dat fiind specificul zonei GAL, dar au fost finanțate și afaceri de producție tehnică stomatologică (proteze dentare, dinți, etc.) sau de prestare de servicii de asistență stomatologică, până la achiziționarea de mașini cu nacelă utilizate de firmele de prestări servicii de electricitate. Au existat și două contracte de finanțare care au fost reziliate.

Pe lângă finanțările acordate în zona activităților non-agricole, pe listele de rezervă ale GAL mai figurează încă un număr de 10 proiecte, cu o valoare eligibilă solicitată de aproape 700.000 euro, dar care din păcate nu au putut fi finanțate datorită fondurilor insuficiente. Acest lucru

dovedeste interesul foarte mare care a fost manifestat în zona activităților non-agricole, atât pentru înființarea de noi afaceri cât și pentru modernizarea afacerilor existente.

4.5. Combaterea sărăciei și a excluziunii sociale, în special în rândul comunităților rome marginalizate din teritoriu

Tema de evaluare : Combaterea sărăciei și a excluziunii sociale, în special în rândul comunităților rome marginalizate din teritoriu			
Criterii de evaluare	Întrebări de evaluare	Indicatori	Metodologia de colectare date
Impactul programelor asupra comunităților marginalizate	Care sunt efectele proiectelor finanțate prin GAL asupra comunităților marginalizate ?	Numărul de beneficiari direcți ai proiectelor finanțate	Interviuri cu reprezentanți ai organizațiilor sociale sau ai primăriilor

Problemele sărăciei și ale excluziunii sociale sunt adânc înrădăcinate în comunitățile rurale din România, în special în rândul comunităților rome marginalizate. Lipsa infrastructurii de bază, a locurilor de muncă, accesul redus la servicii sociale și medicale, dar și discriminarea persistentă contribuie la adâncirea decalajelor sociale.

În acest context, programele LEADER joacă un rol important, prin sprijinirea unor inițiative locale care răspund nevoilor reale ale oamenilor și care implică comunitatea în procesul de dezvoltare.

În contextul diversității culturale și sociale din România, obținerea inclusivă a fondurilor și dezvoltarea locală prin intermediul Grupurilor de Acțiune Locală (GAL) devin esențiale pentru combaterea sărăciei și a excluziunii sociale. În cadrul GAL Prietenia Mureș-Harghita, s-au derulat proiecte specifice pentru a sprijini comunitățile marginalizate, în special comunitățile rome.

În cadrul Strategiei de Dezvoltare Locală a GAL Prietenia Mureș-Harghita, au fost finanțate două proiecte semnificative:

1. Achiziția de echipamente și dotări pentru Serviciul de îngrijire a persoanelor vârstnice la domiciliu în comuna Petelea (serviciu care a fost creat datorită finanțării oferite prin intermediul

GAL). Acest proiect a inclus achiziția de echipamente și dotări și oferirea gratuită de echipamente medicale și alte dotări persoanelor aflate în nevoie, pentru perioade determinate.

Beneficiari direcți: 2977 locuitori din teritoriu, incluzând și persoane aparținând comunităților rome marginalizate.

Prin intermediul proiectului finanțat prin GAL, au fost achiziționate diferite echipamente și dotări și astfel a fost posibilă oferirea de servicii comunitare pentru persoanele vârstnice :

- Servicii sociale privind îngrijirea persoanei, prevenirea marginalizării sociale și sprijinirea în vederea reintegrării sociale, sprijin pentru plata unor servicii și obligații curente, îngrijirea locuinței, ajutor pentru menaj
- Servicii socio-medicale privind ajutorul pentru realizarea igienei personale, readaptarea capacităților fizice și psihice, etc.
- Servicii medicale sub forma consultațiilor și îngrijirilor medicale la domiciliu, administrarea de medicamente, acordare de materiale sanitare și dispozitive medicale în scopul utilizării pe o anumită perioadă de timp.

2. Achiziția de echipamente și dotări pentru Asociația Civitas - Împreună pentru Comunitate din comuna Solovăstru: Proiectul a inclus achiziția de echipamente destinate dotării unui centru after-school pentru copii și activități pentru persoanele vârstnice.

Acest proiect a inclus achiziția de echipamente și dotări și oferirea gratuită de echipamente medicale și alte dotări persoanelor aflate în nevoie, vârstnice pentru perioade determinate precum și achiziția de echipamente și dotări pentru un centru after-school .

Beneficiari direcți: 2888 locuitori din teritoriu, incluzând și persoane aparținând comunităților rome marginalizate.

Prin intermediul proiectului finanțat prin GAL, au fost achiziționate diferite echipamente și dotări și astfel a fost posibilă oferirea de servicii pentru persoanele vârstnice și pentru copii :

- de socializare pentru persoanele vârstnice – la sediul centrului - jocuri de societate, întâlniri și discuții pe diverse teme de interes
- de îngrijire la domiciliu pentru persoanele vârstnice - Servicii medicale sub forma consultațiilor și îngrijirilor medicale la domiciliu, administrarea de medicamente, acordare de materiale sanitare și dispozitive medicale în scopul utilizării pe o anumită perioadă de timp, servicii sociomedicale privind ajutorul pentru realizarea igienei personale, readaptarea capacităților fizice și psihice, spălarea și uscarea hainelor
- de tip after-school pentru copii , în special cei care provin din familii cu o situație materială dificilă și care au nevoie de susținere pentru a nu abandona școala, pentru copii din comunitate care au un progres mai lent la învățare, pentru cei ai căror părinți sunt plecați în străinătate sau lucrează până mai târziu, etc.

Implementarea acestui proiect de către Asociația Civitas i-a permis acesteia să depună o cerere de finanțare în parteneriat cu Comuna Solovăstru și alți parteneri privați, în valoare de 1.000.000 euro pe Măsura 5.2 din POCU, cerere de finanțare care a fost declarată eligibilă, a fost semnat un contract de finanțare, contract care a fost implementat și este finalizat. Acest lucru dovedește încă o dată impactul pozitiv al programului LEADER în teritoriu și prin faptul că obținerea unei finanțări prin intermediul GAL de aproximativ 21.000 euro, i-a permis obținerea ulterioară a unei finanțări de aproximativ 1.000.000 euro.

Echipamentele achiziționate prin ambele proiecte care sunt destinate persoanelor vârstnice, în special paturi, saltele, cadre de mers, cărucioare pentru transportul persoanelor, etc. sunt oferite cu titlu gratuit, pe o perioadă determinată, persoanelor care au nevoie de ele din comunitatea locală, inclusiv persoanelor de etnie romă, urmând ca, apoi, în momentul în care aceste persoane nu mai au nevoie de acele echipamente, să fie returnate la Primărie sau la Asociație și acordate altor persoane care au nevoie. În acest moment, toate aceste echipamente sunt utilizate de către beneficiari din comunitate, existând și o listă de așteptare deschisă. Aceste echipamente sunt foarte scumpe, mare majoritate a persoanelor care au nevoie de ele neputând să își permită să achiziționeze astfel de echipamente. În urma discuțiilor purtate cu dl. Primar al Comunei Petelea și administratora Asociației Civitas, ne-au confirmat faptul că aceste proiecte au avut un impact real în comunitate, având în vedere că cea mai mare parte a populației este de etnie romă și/sau persoane vârstnice, care nu au resursele financiare să achiziționeze astfel de echipamente medicale astfel încât un sprijin din partea primăriei a fost ca o mână cerească pentru ei. De asemenea, celelalte echipamente achiziționate prin proiect au fost folosite de către persoanele angajate la aceste Servicii de îngrijire persoane vârstnice pentru evaluarea stării de sănătate a persoanelor vârstnice. De asemenea, dotările achiziționate pentru copii sunt de real folos, fiind utilizate la sediul centrului Asociației Civitas.

Prin implementarea acestor proiecte, s-au deschis perspective noi pentru comunitățile marginalizate, ajutând la satisfacerea nevoilor celor mai vulnerabili membri ai societății.

Efectele implementării proiectelor asupra comunităților marginalizate sunt :

a. Accesibilitate și calitate a serviciilor

Îngrijire pentru Persoanele Vârstnice: Proiectul din comuna Petelea a facilitat accesul la servicii de îngrijire pentru persoanele vârstnice, îmbunătățind calitatea vieții acestora. Persoanele vârstnice au beneficiat de asistență medicală și socială, ceea ce a redus sentimentul de izolare și neglijență.

Centru After-School și Centru Persoane Vârstnice din Localitatea Solovăstru: Dotarea centrului after-school din comuna Solovăstru a creat oportunități educaționale pentru copiii din comunitate, sprijinind educația și dezvoltarea personală a acestora. Acest lucru a contribuit la

creșterea ratei de participare la educație și la îmbunătățirea rezultatelor școlare. Deasemenea, la același centru vin și persoanele vârstnice pentru socializare, discuții diverse, etc.

b. Sprijin pentru comunitate și coeziune socială

Îmbunătățirea Relațiilor Comunității: Proiectele au încurajat implicarea comunității prin organizarea de activități sociale și educative. Aceasta a contribuit la întărirea relațiilor interumane și la creșterea coeziunii sociale.

Acces la Resurse și Servicii: Finanțările au permis comunităților marginalizate să acceseze resursele necesare pentru dezvoltare, sprijinind integrarea comunităților rome și facilitând coeziunea socială între grupurile etnice.

Impactul finanțărilor GAL asupra comunităților marginalizate a fost :

a). Creșterea capacității comunității

- Dezvoltarea Structurilor Sociale: Proiectele au contribuit la dezvoltarea infrastructurii sociale, îmbunătățind accesibilitatea serviciilor pentru persoanele vulnerabile.
- Crearea de centre care oferă suport pentru vârstnici și copii reprezintă un pas important în direcția asigurării unei vieți mai bune pentru aceste grupuri.
- Finanțare Suplimentară: Obținerea unei finanțări prin intermediul GAL a permis Asociației Civitas să depună o cerere de finanțare și a condus la obținerea unei finanțări nerambursabile de 1.000.000 euro prin programul POCU 5.2, demonstrând astfel eficiența inițiativelor GAL în atragerea de resurse suplimentare pentru comunitate. Prin acest proiect integrat de 1.000.000 euro, au fost finanțate mai multe acțiuni în Comuna Solovăstru : reabilitare de case pentru persoane defavorizate (în special din etnia romă), înființare de afaceri sociale, cursuri de perfecționare pentru șomeri, activități pentru copii, etc., astfel încât această finanțare a avut un imens impact în comunitatea locală.

b). Reducerea sărăciei și excluziunii sociale

Oportunități Economice: Proiectele au ajutat la crearea de locuri de muncă și la generarea de venituri, reducând astfel sărăcia în rândul comunităților vizate. Aceste inițiative au stimulat dezvoltarea economică locală, având un impact direct asupra bunăstării comunității.

c). Integrarea socială

Proiectele au avut un rol important în promovarea integrației sociale, ajutând comunitățile marginalizate să se dezvolte, să-și îmbunătățească condițiile de trai și să beneficieze de aceleași oportunități ca restul populației.

Impactul programelor LEADER asupra comunităților marginalizate din GAL Prietenia Mureș-Harghita :

- Reducerea inegalităților sociale – LEADER aduce resurse acolo unde autoritățile centrale investesc mai greu, reducând decalajele dintre grupuri.
- Stimularea incluziunii – Proiectele implică comunitatea în deciziile de dezvoltare locală, astfel încât și vocea romilor marginalizați poate fi auzită.
- Îmbunătățirea coeziunii sociale – Sprijinul oferit creează solidaritate între grupuri, contribuind la diminuarea tensiunilor etnice sau sociale.
- Dezvoltare durabilă – Prin LEADER se construiesc capacități locale (servicii sociale, educaționale, medicale), care pot continua să funcționeze și după finalizarea finanțării.
- Vizibilitatea problemelor reale – Proiectele aduc în atenția publică dificultățile comunităților marginalizate, creând premise pentru atragerea altor resurse.

Finanțările nerambursabile prin GAL Prietenia Mureș-Harghita au avut un impact considerabil asupra comunităților marginalizate, în special în rândul romilor, prin crearea de servicii esențiale, îmbunătățirea accesibilității la resurse și sprijinirea integrației sociale. Proiectele implementate au demonstrat că investițiile în infrastructura socială nu doar că ajută la reducerea sărăciei, dar și la îmbunătățirea coeziunii sociale și a calității vieții locuitorilor.

Astfel, concluzionăm că inițiativele de combatere a sărăciei și excluziunii sociale au fost eficiente în direcția dezvoltării unei societăți mai integrate și mai prospere în cadrul GAL Prietenia Mureș-Harghita.

4.6. Ameliorarea si combaterea fenomenelor naturale negative

Tema de evaluare : Ameliorarea și combaterea fenomenelor naturale negative			
Criterii de evaluare	Întrebări de evaluare	Indicatori	Metodologia de colectare date
Eficiența măsurilor de prevenire	Cum a afectat implementarea măsurilor de prevenire a	Numărul de proiecte de prevenire implementate	Chestionare aplicate

	fenomenelor naturale negative comunitățile locale?		
--	--	--	--

În contextul actual al schimbărilor climatice și al degradării resurselor naturale, protecția mediului a devenit o prioritate majoră pentru dezvoltarea rurală. Zonele rurale, deși mai puțin industrializate, sunt supuse presiunilor generate de agricultură intensivă, gestionarea deficitară a deșeurilor, utilizarea resurselor energetice și exploatarea terenurilor.

GAL Prietenia Mureș-Harghita, prin Strategia de Dezvoltare Locală (SDL), a integrat măsuri menite să reducă aceste presiuni și să promoveze o dezvoltare durabilă. Investițiile au avut ca si beneficiari directi fermierii și au vizat: realizarea de platforme betonate pentru dejecții, Investiții în înființarea și/sau modernizarea instalațiilor pentru irigații în cadrul fermei, inclusiv facilități de stocare a apei la nivel de fermă, Investiții în sisteme de gestionare a riscurilor prin care să se diminueze / prevină efectele produse de potențialele riscuri (sisteme antigrindină, sisteme de irigații, sisteme de avertizare în timp real, folii antiploaie), Investiții pentru depozitarea / gestionarea adecvată a gunoiului de grajd.

Contextul teritoriului GAL și problemele de mediu

1.1 Situația inițială

- presiune ridicată asupra solului și apelor din cauza practicilor agricole tradiționale,
- lipsa unor dotări adecvate pentru gestionarea deșeurilor și a întreținerii spațiilor publice,
- poluare punctuală generată de lipsa unor echipamente moderne pentru gospodărirea comunală,
- exploatarea resurselor naturale fără o atenție suficientă asupra durabilității.

1.2 Provocări identificate

- reducerea poluării provenite din agricultură și activități gospodărești,
- gestionarea durabilă a resurselor (sol, apă, păduri),
- crearea de condiții pentru o economie rurală care să respecte standardele de mediu.

Prin intermediu finanțărilor oferite prin intermediul GAL s-a încercat să se rezolve o parte din problemele generate de gestionarea adecvată a gunoiului de grajd. Din pacate, suma alocată acestei măsuri a fost una modestă, astfel încât interesul potențialilor beneficiari a fost unul foarte redus. A fost deschis apel de selecție de proiecte pe Măsura M4/4C, însă din pacate, nu a fost depus nici un proiect. Aceste acțiuni eligibile au fost introduse (în urma unei modificări de SDL) ca și acțiuni eligibile și la Măsura M5/2A, măsură care a beneficiat de o alocare mult mai mare, însă nici aici nu am avut solicitanți care să dorească să includă în cadrul proiectelor lor acțiuni de tipul celor menționate mai sus.

În momentul elaborării SDL, această nevoie de realizare de platforme betonate pentru dejecții era una reală, fermierii fiind nevoiți să realizeze astfel de platforme pentru a nu risca să fie amendați de către Garda de Mediu.

Până la momentul deschiderii apelurilor de selecție de proiecte, câteva UAT-uri din zona GAL au obținut finanțare prin intermediul Administrației Fondului de Mediu pentru înființarea de platforme betonate comunale, la care fermierii au avut apoi acces și pe baza unui contract de prestare servicii puteau să depoziteze acolo dejecțiile și gunoiul de grajd. Astfel, nu a mai fost interesant pentru beneficiari să facă investiții majore în crearea propriilor lor depozite de dejecții și gunoi de grajd, astfel încât au dispărut potențialii beneficiari ai acestei măsuri.

Problemele identificate în cadrul elaborării inițiale a SDL au dispărut ca urmare a înființării acestor platforme betonate comunale, astfel încât sumele alocate acestei măsuri au fost transferate pe măsura de agricultură.

Astfel, numărul de proiecte de mediu implementate a fost 0.

4.7. Valoarea adăugată generată de implementarea LEADER

Tema de evaluare : Valoarea adăugată generată de implementarea LEADER			
Criterii de evaluare	Întrebări de evaluare	Indicatori	Metodologia de colectare date
Impactul programului LEADER	Ce valoare adăugată a fost generată prin implementarea	Numărul de proiecte finanțate prin LEADER	Analiza rapoartelor de proiect

asupra dezvoltării locale	programului LEADER în comunitățile locale?	Ⓜ Nivelul de investiții în comunitate	
---------------------------	--	---------------------------------------	--

Programul LEADER (Liaison entre Actions de Développement de l'Économie Rurale) reprezintă o inițiativă europeană menită să sprijine dezvoltarea rurală prin abordări integrate și participative. În teritoriul GAL Prietenia Mureș-Harghita, implementarea acestei strategii a vizat generarea de valoare adăugată prin sprijinirea diverselor proiecte locale.

În perioada de programare 2014-2020, prin programul LEADER, în zona GAL Prietenia Mureș-Harghita au fost finanțate un număr de 56 proiecte în valoare eligibilă totală de 2.313.546,58 euro.

Ca urmare a activității GAL în acest ciclu de programare putem spune că s-a acumulat un capital de încredere, în sensul că atât primăriile cât și beneficiarii privați au venit înspre GAL. Rezultatele s-au văzut în teritoriu datorită faptului că până în prezent valoarea publică contractată la nivel de GAL reprezintă 99,98 % din valoarea totală eligibilă.

Implicarea comunității și a părților interesate în luarea deciziilor. Scrierea inițială a strategiei a fost un proces participativ. Deciziile se iau prin CD sau AGA. Sunt propuneri din partea beneficiarilor (de ex. mărirea sumei disponibile pentru o măsură) care sunt luate în considerare.

Rolul GAL-ului în guvernanta pe mai multe niveluri. Multe instituții lansează invitații pentru GAL, dar GAL nu are personal disponibil pentru a putea participa la fiecare eveniment, întâlnire. De exemplu, GAL-ul este invitat la întâlniri de către Prefectură și CJ. La nivel de primării GAL-ul nu a fost implicat în procesul dezvoltării strategiilor locale. GAL-ul a fost invitat însă la întâlniri cu alte GAL-uri din teritoriu organizate de FNGAL, RNDR, etc.. În cadrul întâlnirilor la care participă și posibili beneficiari, angajații GAL prezintă posibilitățile de finanțare prin GAL.

Efecte ale abordării LEADER. Proiectele sunt mai durabile pentru că sunt de tip LEADER, existând o anumită uniformitate, dar și noi promotori de proiecte. Totuși, considerăm că în cadrul programului de finanțare au fost proiecte interesante.

GAL-ul este considerat ca fiind mai accesibil decât PNDR-ul național. Din datele colectate reiese că acesta este mai aproape de oameni ca și distanță dar și ca atitudine – persoanele interesate sunt ascultate și sfătuite chiar și de mai multe ori – calitatea angajaților – angajați ONG-uri versus funcționari publici. Persoanele interesate au încredere să discute chiar și unele aspecte problematice cu angajații GAL. GAL-ul este căutat cu orice fel de întrebări, inclusiv care nu au legătură cu activitatea GAL. Este văzut în teritoriu ca și "cei care dau bani europeni pentru orice",

respectiv chiar dacă nu dau bani, probabil cunosc pe cineva cine să ajute. GAL-ul este apelat chiar și de persoane din străinătate, care doresc să revină în țară să dezvolte o afacere. Beneficiarii s-au obișnuit cu activitatea/oportunitățile GAL, interesul manifestat dovedind acest lucru. Potențialii beneficiari din zonă percep GAL-ul ca pe un centru regional de resurse. Solicită consultanță echipei GAL, inclusiv privind alte linii de finanțare.

Abordarea LEADER este o abordare mai aproape de cetățeni, astfel încât locuitorii GAL au început să aibă încredere în asociație, în modul de obținere al finanțărilor, în modul transparent de selecție, în faptul că sumele alocate prin GAL sunt folosite doar în comunitatea din care face parte și GAL-ul și nu sunt puse la comun, într-un apel mare de proiecte la nivel național, unde mulți dintre cei care au fost finanțați prin GAL nu aveau nici o șansă (unii dintre beneficiarii noștri au depus proiect și la nivel național, dar nu au fost selectați, ei acuzând faptul că la nivel național, ghidurile și criteriile de punctaj sunt făcute ”după interesele unor domni din București”, ca să citez exact pe unii dintre beneficiarii noștri).

1. Valoarea Adăugată a Proiectelor LEADER

Finanțarea celor 56 de proiecte a contribuit semnificativ la dezvoltarea durabilă a comunităților din GAL Prietenia Mureș-Harghita.

Valoarea adăugată generată poate fi evaluată prin intermediul următoarelor aspecte:

•**Crearea de locuri de muncă:** Proiectele finanțate au dus la crearea unor noi locuri de muncă, atât temporare, cât și permanente. Această creștere a oportunităților de angajare a avut un impact pozitiv asupra veniturilor populației locale. Astfel, prin intermediul acestui program, au fost create 32 noi locuri de muncă la care se adaugă încă 3 locuri de muncă create pentru implementarea programului LEADER în teritoriul GAL (3 persoane angajate la GAL), deci în total 35 noi locuri de muncă (indicatorul inițial estimat la scrierea SDL-ului a fost de 10 noi locuri de muncă create, număr care a fost cu mult depășit)

•**Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor locale:** Unele dintre proiecte au vizat înființarea/modernizarea de parcuri, spații de joacă pentru copii, terenuri de fotbal, extindere de iluminat public, înființare/modernizare sisteme de supraveghere video în localități, multe dintre proiecte au fost destinate achiziționării de utilaje în vederea îmbunătățirii prestării de servicii locale, în ceea ce privește întreținerea drumurilor, parcurilor, pajiștilor, pentru prevenirea și stingerea incendiilor precum și alte servicii esențiale. De asemenea, au fost dotate două servicii de îngrijire bolnavi și bătrâni la domiciliu care ofera în mod gratuit, celor care au nevoie, diferite echipamente medicale și a fost dotat un centru after-school. Aceste îmbunătățiri au facilitat accesibilitatea, mobilitatea și siguranța în zonă, stimulând activitățile economice.

•**Diversificarea economiei:** Proiectele sprijinite au inclus inițiative de diversificare a economiei rurale, cum ar fi dezvoltarea de activități recreaționale sau inițiativele de producție locală. Acest lucru a dus la creșterea numărului de afaceri locale și la atragerea vizitatorilor, generând venituri suplimentare pentru comunitate.

•**Sprijin pentru agricultură și activități rurale:** Unele dintre proiecte au fost concentrate în sectorul agricol, având scopul de a implementa soluții inovative și tehnici moderne. Acest sprijin a ajutat la creșterea competitivității produselor agricole din zonă.

2. Impactul Programului LEADER asupra dezvoltării locale

Programul LEADER a avut un impact foarte mare asupra dezvoltării locale, a învățat comunitatea locală că se pot finanța inițiative locale, care nu depind de linii directoare sau ghiduri elaborate la nivel central . A fost primul contact al comunității locale cu acest tip de abordare, lumea a fost puțin sceptică la început, însă , pe parcursul implementării au început să vadă beneficiile acestei abordări și să înțeleagă faptul că se ține cont de părerile locale, această abordare crează multă plus valoare în comunitățile locale și implică actorii locali în luare deciziilor cu implicații financiare, lucru care era de neconceput în lipsa acestui program.

a. Mobilizarea Comunității

Programul LEADER a încurajat participarea comunității în procesul de dezvoltare, promovând un model bottom-up prin implicarea localnicilor în deciziile de dezvoltare. Aceasta a crescut nivelul de conștientizare privind oportunitățile locale și a stimulat colaborarea între diferitele sectoare.

b. Creșterea coeziunii sociale

Proiectele implementează inițiative care vizează integrarea socială și sprijinirea grupurilor vulnerabile din comunitate. Aceasta a condus la sporirea coeziunii sociale și la reducerea excluziunii, având un impact direct asupra calității vieții.

c. Îmbunătățirea calității vieții

Implementarea proiectelor LEADER a dus la beneficiile directe asupra calității vieții locuitorilor. Infrastructura și accesul mai bun la servicii și oportunitățile de dezvoltare economică au contribuit la îmbunătățirea condițiilor de trai.

Valoarea adăugată generată prin implementarea programului LEADER în GAL Prietenia Mureș-Harghita poate fi evaluată nu doar în termeni economici, ci și în termeni sociali și de mediu. Aceasta a inclus crearea de locuri de muncă, îmbunătățirea infrastructurii, diversificarea economiei rurale, mobilizarea comunității, creșterea coeziunii sociale și îmbunătățirea calității vieții. În

ansamblu, sumele investite de 2.313.546,58 euro în 56 de proiecte au generat un impact semnificativ, demonstrând eficiența și relevanța programului LEADER în dezvoltarea locală.

Astfel, concluzionăm că implementarea programului LEADER în teritoriul GAL Prietenia Mureș-Harghita a oferit nu doar resurse financiare, ci a și stimulat o transformare pozitivă și durabilă a comunităților locale.

5. Analiza de ansamblu a eficacității SDL

Strategia de Dezvoltare Locală (SDL) 2014-2020 la GAL Prietenia Mureș-Harghita a fost concepută pentru a aborda nevoile specifice ale comunităților din această zonă printr-o abordare integrată. Scopul acestei strategii a fost de a stimula dezvoltarea socio-economică și de a îmbunătăți bunăstarea comunităților prin diverse măsuri de finanțare și intervenție

Eficacitatea Implementării Strategiei

A. Realizări Cheie

1. **Gradul de Contractare:** GAL Prietenia Mureș-Harghita a atins un grad de contractare de aproape **100%**, ceea ce indică faptul că resursele financiare disponibile au fost utilizate în mod eficient pentru a sprijini proiectele locale.
2. **Impact asupra Comunității:** Măsurile implementate au avut un impact pozitiv asupra comunităților locale, contribuind la creșterea numărului de locuri de muncă, îmbunătățirea infrastructurii și promovarea tradițiilor culturale.
3. **Diversificarea Economiei:** Proiectele au sprijinit diversificarea sectorului agricol și au facilitat dezvoltarea microîntreprinderilor. Acest lucru a contribuit la creșterea veniturilor și la reducerea sărăciei în rândul populației locale.

B. Provocări Întâmpinate

1. **Deficiențe în Definirea Obiectivelor:** Unele obiective au fost formulate în mod vag, ceea ce a dus la dificultăți în stabilirea unor indicatori clare de evaluare.
2. **Capacitatea de Implementare:** Mesajele de comunicare între GAL și beneficiari au fost uneori insuficiente, afectând capacitatea de implementare a proiectelor.
3. **Monitorizarea și Evaluarea:** Sistemele de monitorizare nu au fost suficient de robuste pentru a evalua în mod continuu impactul măsurilor implementate.

5.1 Eficacitatea financiară a măsurilor la nivel de SDL

☑ Măsuri Finanțate: Strategia de dezvoltare a inclus mai multe măsuri de finanțare, cum ar fi:

- Sprijin pentru investiții în agricultură .

- Sprijin pentru înființarea și/sau dezvoltarea de afaceri non-agricole în mediul rural
- Proiecte de dezvoltare a infrastructurii rurale.
- Măsuri de promovare a turismului și patrimoniului local.
- Măsuri de dezvoltare a infrastructurii serviciilor sociale

2 Evaluarea Eficienței Financiare:

- Procentul de Plăți: Plățile efectuate pentru proiecte au depășit 95%, ceea ce demonstrează o utilizare eficientă a fondurilor.
- Costul Per Proiect: O evaluare a costului per proiect a arătat că măsurile au fost implementate într-un mod rentabil, având în vedere beneficiile obținute în urma investițiilor.

Componenta FEADR

Măsuri SDL	Buget alocat inițial	Buget alocat la momentul evaluării	Plăți efectuate raportat la bugetul initial alocat	Eficacitate financiară Col.4/Col.2
1	2	3	4	5
M1/6B ”Sprijinirea si dezvoltarea satelor”	370.000	729.609,64	702219,26	189,79%
M2/6B „Organizare de evenimente/ Ruralul atractiv”	70.000	32.816,27	27815,73	39,74%
M3/6A „Stimularea mediului de afaceri din spatiul rural prin activitati non-agricole ”	349.999,67	897.593,20	905547,7	258,73%
M4/4C„Măsura privind protecția mediului”	114.553,31	2.500,00	0	0
M5/2A„Soluții inovative pentru o agricultură competitivă ”	859.149,76	200.000,00	197299,66	22,96%
M6/6B „Investiții pentru ocuparea grupurilor marginalizate”	40.860,72	40.860,72	40762,09	99,76 %
M7/6B „ Înființarea sau diversificarea	0	230.000	300000	100%

activităților nonagricole” FEADR				
Total	1.804.563,46	2.203.379,83	2.173.644,44	120,45 %

Eficacitatea financiară este una ridicată. Raportata la alocarea initiala aceasta este de 120,45 %, iar raportată la bugetul alocat la momentul evaluării aceasta este de 98,65 %, la fel o eficacitate financiara ridicată. Pe parcursul implementarii SDL a apărut necesitatea realocării unor sume de la unele măsuri mai puțin ”interesante” pentru potentialii beneficiari, la unele masuri mai atractive. Deasemenea, a fost creata o noua masura, de start-up, care s-a dovedit de un real success printre beneficiari.

Componenta EURI

Măsuri SDL	Buget alocat inițial	Buget alocat la momentul evaluării	Plăți efectuate raportat la bugetul initial alocat	Eficacitate financiară Col.4/Col.2
1	2	3	4	5
M7/6B „Înființarea sau diversificarea activităților nonagricole” EURI	110.680,66	110.680,66	99.612,57	90%
Total	110.680,66	110.680,66	99.612,57	90%

Eficacitatea financiară este una ridicată. Raportata la alocarea inițială aceasta este de 90 %, datorită faptului ca două proiecte sunt încă in derulare la momentul elaborării acestui raport de analiză, iar unul a depus ultima cerere de plată, cererea de plată care încă nu a fost instrumentată de către OJFIR, iar celelalte două proiecte se vor finaliza în scurt timp iar eficacitatea financiară va ajunge la 100 %

5.2 Eficacitatea SDL, la nivel de domeniu de intervenție

La nivel de domenii de intervenție, finanțările prin intermediul GAL au sprijinit :

☐ **Încurajarea transferului tehnologic și a inovației:** Finanțările au sprijinit inițiative de modernizare a echipamentelor agricole și implementarea de soluții inovative. Impactul s-a tradus prin creșterea eficienței și a competitivității.

☐ **Dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii rurale:** Proiectele de infrastructură au sporit accesibilitatea și au îmbunătățit calitatea vieții în zonele rurale. Acest lucru a dus la atragerea investițiilor și la crearea de noi oportunități economice.

☐ **Înființarea, diversificarea și modernizarea afacerilor non-agricole:** A fost sprijinită înființarea , diversificarea si modernizarea afacerilo non-agricole locale, ceea ce a dus la creșterea veniturilor pentru micii producători și la reducerea pierderilor de produse.

Domeniu de interventie P2 și P3

Domeniu de intervenție	Buget alocat inițial	Buget alocat la momentul evaluării	Plăți efectuate raportat la bugetul initial alocat	Eficacitate financiară Col.4/Col.2
1	2	3	4	5
P 2: Creșterea viabilității fermelor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor si P3 : Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură	859.149,76	200.000,00	197299,66	22,96%
Total	859.149,76	200.000,00	197299,66	22,96%

Pentru acest domeniu de interventie , indicatorul de rezultat inițial a fost număr exploatații agricole sprijinite si a avut valoarea de 12. In urma implementarii SDL, acest indicator are valoarea 3 exploatații agricole sprijinite. Inițial, valoarea alocată unui proiect a fost mult mai mică, si din

această cauză era acest număr de 12 exploatații agricole sprijinite, însă s-a observat pe parcurs ca suma eligibilă a fost prea mica și a fost majorat sprijinul financiar, astfel încât a scăzut numărul de exploatații agricole sprijinite. De asemenea, datorită faptului că zona GAL-ului nostru este o zonă preponderent montană, interesul în finanțarea proiectelor de agricultură a fost unul modest astfel încât au mai existat unele realocări financiare, și față de valoarea inițială din SDL, eficacitatea financiară este de 22,96%, o eficacitate financiară redusă.

În cadrul acestei măsuri au fost depuse un număr de 8 proiecte, dintre care 7 proiecte au fost selectate de către GAL, un proiect fiind declarat neeligibil. Din cele 7 proiecte, doar 4 proiecte au fost până la final declarate eligibile de către OJFIR și 3 dintre beneficiari au semnat contracte de finanțare, restul proiectelor fiind declarate neeligibile de către OJFIR.

Indicatorii au fost atinși în proporție de sub 50%, Eficacitatea financiară este de 22,96 %, deci putem concluziona că la acest domeniu de intervenție avem o eficacitate redusă.

Se pare că elaborarea inițială a SDL nu a ținut cont de necesitățile reale locale astfel încât unii indicatori nu au fost atinși iar alții au fost depășiți de două sau chiar trei ori valoarea inițială.

Domeniu de intervenție P4

Domeniu de intervenție	Buget alocat inițial	Buget alocat la momentul evaluării	Plăți efectuate raportat la bugetul inițial alocat	Eficacitate financiară Col.4/Col.2
1	2	3	4	5
P 4: Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor legate de agricultură și silvicultură	114.553,31	2.500,00	0	0
Total	114.553,31	2.500,00	0	0

Pentru acest domeniu de intervenție, indicatorul de rezultat inițial a fost suprafața agricolă de 0,03 ha. Datorită faptului că nu a fost depus nici un proiect pe această intervenție, (îi corespundea Măsura M4/4C) putem concluziona faptul că la această prioritate, eficacitatea potențială este redusă.

Până la momentul deschiderii apelurilor de selecție de proiecte, câteva UAT-uri din zonă au obținut finanțare prin intermediul Administrației Fondului de Mediu pentru înființarea de platforme betonate comunale, la care fermierii au avut apoi acces și pe baza unui contract de prestare servicii puteau să depoziteze acolo dejectiile și gunoierul de grajd. Astfel, nu a mai fost interesant pentru beneficiari să facă investiții majore în crearea propriilor lor depozite de dejectii și

gunoi de grajd, cu o cofinanțare de 50 % , astfel încât au dispărut potențialii beneficiari ai acestei măsuri.

Problemele identificate în cadrul elaborării inițiale a SDL au dispărut ca urmare a înființării acestor platforme betonate comunale, astfel încât sumele alocate acestei măsuri au fost transferate pe măsura de agricultură.

Astfel, numărul de proiecte de mediu implementate a fost 0

Domeniu de intervenție P6

Domeniu de intervenție	Buget alocat inițial	Buget alocat la momentul evaluării	Plăți efectuate raportat la bugetul inițial alocat	Eficacitate financiară Col.4/Col.2
1	2	3	4	5
P 6: Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale	830.860,39	2.000.879,83	1.976.344,78	237,87 %
Total	830.860,39	2.000.879,83	1.976.344,78	237,87 %

Pentru acest domeniu de intervenție au fost stabiliți mai mulți indicatori :

- Numărul locurilor de muncă, a fost stabilit inițial la 8 și în final acesta a fost de 32
- Populația netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite, inițial a fost 38.782 iar în urma implementării proiectelor acesta a ajuns la 112.667 persoane (au fost mai multe proiecte implementate de către UAT-uri, fiecare având indicatori de monitorizare distincti)

Pe acest domeniu de intervenție, au fost selectate de către GAL un număr de 55 proiecte, fiind semnate 52 contracte de finanțare și două contracte au fost reziliate. Datorită interesului mare pentru proiectele aferente acestei priorități , au fost făcute realocări financiare de la celelalte priorități (cele din zona de agricultură) unde interesul beneficiarilor a fost scăzut. Putem spune că acest domeniu de intervenție a avut o proporție covârșitoare a contractelor semnate și finalizate, valoarea acestora reprezentând 90,89 % din total contracte semnate.

Datorită faptului că au mai existat unele realocări financiare, sume adăugate din bonusuri, etc., față de valoarea alocată inițial prin SDL, eficacitatea financiară a ajuns la 237,87 % și acest lucru cumulativ cu faptul că toți indicatorii asumați au fost îndepliniți și chiar depășiți, considerăm că eficacitatea este ridicată pentru acest domeniu de intervenție.

Concluzii

Eficacitatea implementării Strategiei de Dezvoltare Locală 2014-2020 la GAL Prietenia Mureș-Harghita se dovedește a fi semnificativă. Gradul de utilizare a fondurilor, impactul pozitiv asupra comunităților locale și eficiența măsurilor de finanțare confirmă succesul acestei strategii. Cu toate

acestea, există zone de îmbunătățire, cum ar fi definirea mai clară a obiectivelor și consolidarea sistemelor de monitorizare.

Recomandări

- **Definirea Clară a Obiectivelor:** Stabilirea unor obiective mai precise și a unor indicatori de performanță pentru a facilita evaluarea eficacității.
- **Îmbunătățirea Comunicării:** Crearea unor canale de comunicare mai eficiente între GAL și comunități pentru a asigura o implementare mai fluidă a proiectelor.
- **Fortea capacitate de Monitorizare:** Implementarea unor sisteme robuste de evaluare care să asigure un feedback continuu și să permită ajustări rapide ale măsurilor.

Prin abordarea acestor aspecte, GAL Prietenia Mureș-Harghita va putea maximiza impactul pozitiv al strategiei de dezvoltare locală și va contribui la crearea unui mediu economic și social mai prosper pentru comunitatea sa.

6. Răspuns la întrebările de evaluare

6.1 Prima tema de evaluare a fost Identificarea unor soluții inovative pentru o agricultură competitivă care a avut ca întrebare de evaluare Cum au contribuit soluțiile inovative implementate în cadrul proiectelor depuse la GAL Prietenia Mureș-Harghita la creșterea competitivității agriculturii și industriei alimentare în regiune?

În cadrul acestei teme de evaluare a fost completat un chestionar de satisfacție de către beneficiarii fondurilor GAL, iar în urma acestor răspunsuri am remarcat îmbunătățiri foarte mari în activitatea lor, proiectul a contribuit într-o mare măsură la creșterea competitivității agricole, echipamentele au avut un impact foarte mare asupra fermei, a fost observată o creștere a vânzării produselor agricole.

Indicatorul de monitorizare în cadrul acestei teme de evaluare a fost numărul de proiecte implementate, indicator care are valoarea 3.

6.2 Cea de a doua tema de evaluare a fost Valorificarea patrimoniului natural prin organizare de evenimente, iar întrebarea de evaluare a fost În ce măsură evenimentele organizate pentru valorificarea patrimoniului natural au contribuit la atragerea turiștilor și la dezvoltarea comunității??

Ca și indicatori de monitorizare au fost stabiliți

- Numărul de evenimente organizate
- Numărul de participanți la evenimente

În urma implementării proiectului , ca si indicatori de monitorizare, numărul de evenimente propuse a se organiza este de 13 evenimente /an iar numărul de participanți la evenimente este de 6.302 persoane.

6.3 Urmatoarea tema de evaluare Îmbunătățirea condițiilor de viață a locuitorilor prin amenajarea spațiilor publice locale a avut ca si intrebare de evaluare Cum a influențat amenajarea spațiilor publice condițiile de viață ale locuitorilor din regiune?

Numărul de proiecte de amenajare finalizate acesta este 5 proiecte finalizate.

Proiectele finanțate prin intermediul acestei măsuri au vizat si alte domenii de interes, in total fiind finanțate prin această măsură un număr de 29 de proiecte pentru UAT-urile din teritoriul GAL (un proiect mai este inca în implementare).

Fiecare UAT din GAL a beneficiat de 3 proiecte de finantare prin intermediul GAL iar ca și indicator de monitorizare al acestei teme de evaluare, Numărul de locuitori vizați prin implementarea proiectelor finantate prin GAL, este de 73.939 locuitori (numarul de locuitori din GAL este de 33.500 locuitori, însă marea lor majoritate au beneficiat de beneficiile a 3 proiecte, astfel încât numărul lor a fost cumulat).

6.4 Urmatoarea tema de evaluare Diversificarea economiei rurale, dezvoltarea economică a zonelor rurale și eradicarea sărăciei a avut ca si intrebare de evaluare În ce măsură inițiativele de diversificare a economiei rurale au contribuit la dezvoltarea economică și reducerea sărăciei?

Indicatorii de monitorizare stabiliți aici au fost :

- Numărul de noi locuri de muncă create
- Numărul de noi afaceri înființate

Finanțările acordate au condus la crearea unui număr de 32 noi locuri de muncă, depășind indicatorul propus de 10 locuri. Această realizare indică o eficiență semnificativă a proiectelor implementate și un impact direct asupra ratei șomajului în comunitate. Crearea de locuri de muncă a oferit oportunități pentru locuitorii din zonă, contribuind astfel la creșterea veniturilor familiilor și, implicit, la reducerea poverii sărăciei.

Deasemenea în urma finanțărilor acordate prin intermediul GAL, au fost înființate 11 noi afaceri, variind de la prestări de servicii de înfrumusețare, la producerea de obiecte de decor sau de confecții metalice până la activitati recreaționale cum ar fi închirieri biciclete sau paintball si airsoft, etc.. Aceste afaceri nu numai că au creat locuri de muncă, dar au diversificat oferta economică și au

adus beneficii directe la nivel local. Înființarea de noi afaceri contribuie, de asemenea, la stabilitatea economică a comunității prin generarea de venituri și impozite locale.

6.5 Tema de evaluare Combaterea sărăciei și a excluziunii sociale, în special în rândul comunităților rome marginalizate din teritoriu având ca întrebare de evaluare Care sunt efectele proiectelor LEADER asupra comunităților marginalizate ? are ca indicator de monitorizare este stabilit : Numărul de beneficiari direcți ai proiectelor finanțate

Acest indicator are o valoare de 5865 locuitori din teritoriu, incluzând și persoane aparținând comunităților rome marginalizate deservite prin proiect și în urma discuțiilor purtate cu reprezentatii organizațiilor sociale și de asemenea cu primarii ne arată un real succes al acestei investiții și că programele LEADER contribuie nu doar la modernizarea infrastructurii rurale, ci și la combaterea sărăciei, reducerea inegalităților și crearea unui mediu mai incluziv în zonele defavorizate.

6.6 Următoarea temă de evaluare Ameliorarea și combaterea fenomenelor naturale negative cu întrebarea de evaluare Cum a afectat implementarea măsurilor de prevenire a fenomenelor naturale negative comunitățile locale?

Din păcate, datorită interesului scăzut manifestat de către potențialii beneficiari, nu a fost finanțat nici un proiect pe zona de protecția mediului, astfel încât putem concluziona că la această temă de evaluare nu am atins nici un indicator.

6.7 Ultima temă de evaluare a fost stabilită ca fiind Valoarea adăugată generată de implementarea LEADER, care are ca întrebare de evaluare Care a fost valoarea adăugată generată prin implementarea programului LEADER în comunitățile locale? Iar ca și indicatori de monitorizare stabiliți aici sunt :

- Numărul de proiecte finanțate prin LEADER
- Nivelul de investiții în comunitate

În perioada de programare 2014-2020, prin programul LEADER, în zona GAL Prietenia Mureș-Harghita au fost finanțate un număr de 56 proiecte în valoare eligibilă totală de 2.313.546,58 euro.

Mai jos prezentăm un tabel comparativ pe fiecare prioritate de dezvoltare rurală/domeniu de intervenție/măsură de finanțare cu indicatorii de rezultat propuși la elaborarea SDL și cei realizați efectiv în urma implementării proiectelor :

Obiectivul de dezvoltare rurală 1: Favorizarea competitivității agriculturii;	Priorități de dezvoltare rurală	Domenii de intervenție	Măsuri	Indicatori de rezultat propusi initial	Indicatori de rezultat realizati efectiv
Obiectivul transversal: Protecția mediului, inovare	P 2: Creșterea viabilității fermelor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor	2 A) Îmbunătățirea performanței economice a tuturor exploatațiilor agricole și facilitarea restructurării și modernizării exploatațiilor, în special în vederea sporirii participării pe piață și a orientării spre piață, precum și a diversificării activităților agricole	M5/2A Soluții inovative pentru o agricultură competitivă	Număr de exploatații agricole/beneficiari sprijiniti: 12 ;	Număr de exploatații agricole/beneficiari sprijiniti: 3 ;
	P 4: Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor legate de agricultură și silvicultură	4 C) Prevenirea eroziunii solului și ameliorarea gestionării solului.	M4/4C Masura privind protecția mediului	Suprafața totală agricolă: 0.03 Ha	Suprafața totală agricolă: 0 Ha

Obiectiv transversal: Protecția mediului, inovare					
Obiectivul de dezvoltare rurală3: Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și a comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă Obiectiv transversal: Inovare și protecția mediului	P 6: Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale	6 A) Facilitarea diversificării, a înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici, precum și crearea de locuri de muncă	M3/ 6A Stimularea mediului de afaceri din spațiul rural prin activități non-agricole și M7/6A Infiintarea sau diversificarea activitatilor nonagricole	Locuri de muncă create: 8	Locuri de muncă create: 32
		6 B) Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale	M1/6B Sprijinirea și dezvoltarea satelor	Populație netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite: 33.500 locuitori.	Populație netă care beneficiază de servicii/infrastucturi îmbunătățite: 73.939 locuitori.
			M6/6B Investiții pentru ocuparea grupurilor marginalizate	Populație netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite:	Populație netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite:

				5.282 locuitori.	5.865 locuitori.
			M2/6B Organizare a de eveniment e /Ruralul atractiv	Populația netă care beneficiază de servicii/ infrastructuri îmbunătățite: 22.244 locuitori.	Populația netă care beneficiază de servicii/ infrastructuri îmbunătățite: 6.302 locuitori.

Dupa cum se poate vedea mai sus, marea majoritate a indicatorilor propusi prin SDL au fost îndepliniti și chiar depășiți în majoritatea cazurilor.

Pe total SDL 2014-2020 au fost propuse a se realiza 10 noi locuri de muncă și au fost realizate 32 noi locuri de muncă,

La Măsura M1 , au fost propusi ca si indicatori de monitorizare numar persoane care beneficiaza de servicii/infrastructuri îmbunătățite – 33.500 locuitori – toti locuitorii din GAL. Avand in vedere ca fiecare UAT a depus câte 3 proiecte, acest indicator a fost realizat la nivelul de 73.939 locuitori (si mai este inca un proiect in implementare)

La Măsura M2, au fost propusi ca si indicatori Populația netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite, cu o valoare initială de 22.244 locuitori , indicator care a fost îndeplinit doar parțial, indicatorul final realizat fiind de 6302 locuitori. Pe aceasta masura, potentialii beneficiari au considerat ca sumele alocate sunt mici , astfel încât s-au depus si finantat doar 2 proiecte ,(majoritatea UAT-urilor au obtinut finanțări prin PNDR national sau fonduri guvernamentale pentru modernizarea si dotarea așezămintelor culturale, astfel încât această măsura nu a mai prezentat interes) iar marea majoritate a potențialilor beneficiari (UAT-urile) au solicitat transferul sumelor de pe această măsura pe Măsura M1, măsura care a fost destinată tot lor, măsura unde indicatorul de monitorizare a fost depășit de peste 2 ori, astfel încât daca luam impreuna cele doua măsuri, indicatorul de monitorizare Populația netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite a fost realizat și chiar depășit.

La Măsura M3 , indicatorul propus initial a fost de locuri de muncă nou create care a fost de 8 iar indicatorul realizat în urma implementării SDL a fost de 32 noi locuri de muncă create, deci și îndeplinirea acestui indicator a fost depășită față de estimarea inițială de 4 ori.

La Măsura M6 ca și indicator a fost Populația netă care beneficiază de servicii/ infrastructuri îmbunătățite care a fost estimată la 5282 locuitori. În urma implementării proiectului prin intermediul GAL, Populația netă care beneficiază de servicii/ infrastructuri îmbunătățite a fost de 5865 locuitori, o creștere a valorii indicatorului față de estimarea inițială

Unde nu s-au realizat acești indicatori sau au fost realizați parțial sunt la Măsura M5 unde nu a fost atins numărul de agenți economici sprijiniți , în loc de 12 agenți economici sprijiniți , valoarea finală este de 3 indicatorul fiind realizat în proporție de 25 % și la Măsura M4 nu au fost atinși indicatorii ca urmare a faptului că nu a fost depus nici un proiect pe această măsură .

Metodele și instrumentele utilizate pentru evaluarea finală au fost alese astfel încât să fie obținute date relevante pentru temele de analiză propuse. Astfel, într-o primă etapă a fost realizată analiza de documente, pe baza unui formular de analiză, pentru a observa gradul de atingere al obiectivelor la nivel de măsură, eficiența și eficacitatea utilizării resurselor.

Pentru a analiza gradul de mulțumire față de imaginea GAL și gradul de informare privind stadiul de implementare, dar și pentru a extrage propuneri de îmbunătățire a funcționării GAL s-a apelat la un sondaj de opinie, care, prin intermediul unui chestionar, a colectat informații din partea membrilor GAL și a altor persoane care au dorit să completeze chestionarul. De asemenea a fost trimis spre completare un chestionar de satisfacție pentru beneficiarii fondurilor din domeniul agricol.

Pentru a obține date cu privire la imaginea GAL în teritoriu, facilitățile și greutățile întâmpinate în accesarea fonduri și gradul de mulțumire față de comunicare/proceduri de lucru au fost utilizate interviuri și interviuați solicitanți sau beneficiari de proiecte pe măsurile lansate.

Printr-o întâlnire de lucru cu membrii GAL a fost discutat stadiul implementării măsurilor – puncte tari și puncte slabe; realizări și neajunsuri privind abordarea LEADER; realizări la nivel de logica intervenției; eficiența și eficacitatea stadiului de implementare; impactul și sustenabilitatea activităților/rezultatelor obținute în implementarea SDL.

Tabelul de mai jos prezintă succint metodologia de evaluare.

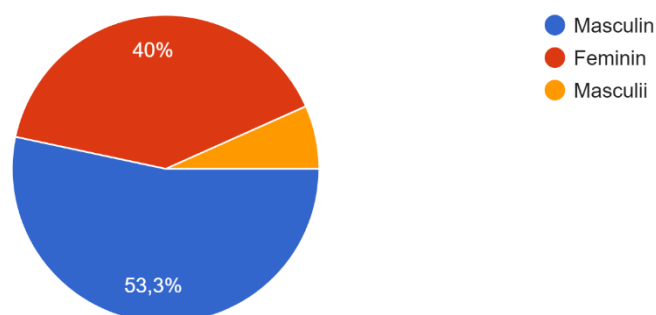
Metodă	Instrument de lucru	Teme de analiză	Observații
Analiza de documente	Formular de analiză	• Gradul de atingere al obiectivelor la nivel de măsuri; • Eficiența utilizării resurselor; • Eficacitatea utilizării resurselor.	S-au analizat temele de cercetare pe baza documentelor de lucru existente la nivel de GAL: rapoarte de activitate <i>Sursa datelor: date secundare</i>
Sondaj de opinie	Chestionar	• Gradul de mulțumire față de imaginea GAL; • Gradul de informare față de stadiul de implementare; • Propuneri de îmbunătățire în ceea ce privește funcționarea GAL. • Chestionar de satisfacție pentru beneficiarii proiectelor agricole	Sondajul de opinie a fost realizat de angajații GAL . Au fost completate 15 de chestionare de membrii GAL și alte persoane din afara parteneriatului GAL. <i>Eșantionul a fost de tip exhaustiv, fiind contactați toți membrii GAL.</i> Sursa datelor: date primare Au fost completate 3 chestionare de satisfacție de către beneficiarii proiectelor agricole.
Realizare interviuri individuale	Interviu	• Imaginea GAL în teritoriu • Facilități și greutăți în accesare fonduri • Gradul de mulțumire față de comunicare/proceduri de lucru	Au fost realizate interviuri structurate. Subiecții au fost selectați din rândul solicitanților sau beneficiarilor de proiecte pe măsurile lansate. Au fost completate un număr de 3 chestionare de satisfacție. <i>Sursa datelor: date primare</i>
Întâlniri de lucru	Analiza SWOT	• Management; • Resurse financiare; • Resurse umane; • Rezultate obținute;	Au fost organizate întâlniri ale membrilor echipei GAL în care s-a discutat despre măsuri, și una în

		• Animare.	care s-a discutat despre abordarea LEADER. <i>Sursa datelor: date primare și secundare</i>
--	--	--	--

Mai jos prezentam sintetizate răspunsurile primite ca urmare a completării chestionarului elaborat de către GAL :

1. Sexul

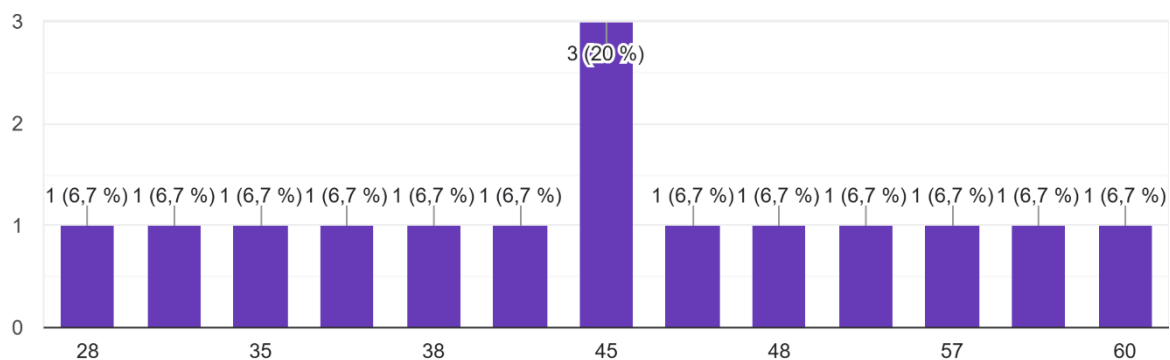
15 răspunsuri

Graficul indică răspunsuri primite predominant de la bărbați (53,3%) , femeile reprezintă 46,70% din totalul celor respondenților.

2. Vârsta

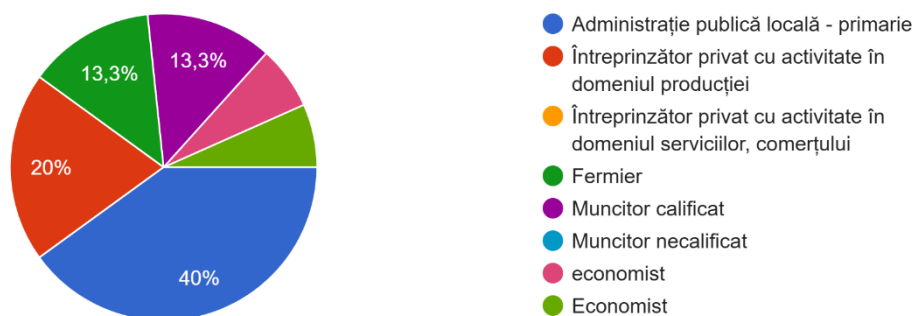
15 răspunsuri

Persoanele care au răspuns la chestionar se încadrează în intervalul de vârstă 28-60 ani, ponderea cea mai mare (20% din total) este alocată persoanelor cu vârsta între 45-48 ani , restul persoanelor intervievate , în mod egal contribuie cu 6,7% din total.

4. Care este ocupația principală a dvs. (Doar un singur răspuns posibil)

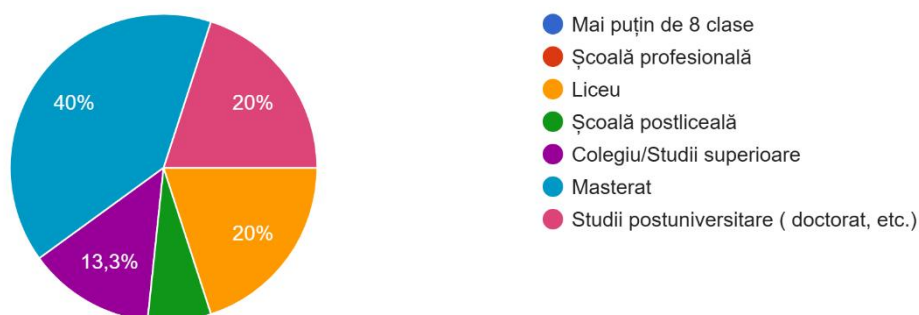
15 răspunsuri

Conform graficului respondenților la chestionar, rezultă că procentul cel mai mare(40%) este dat de persoane care au ca ocupație principală domeniul administrației publice locale, urmat de persoane din mediul privat al întreprinzătorilor(20%), apoi în procent egal de 13,3% este deținut de persoane care lucrează ca muncitori calificați și necalificați precum și economiști.

5. Ultima școală absolvită

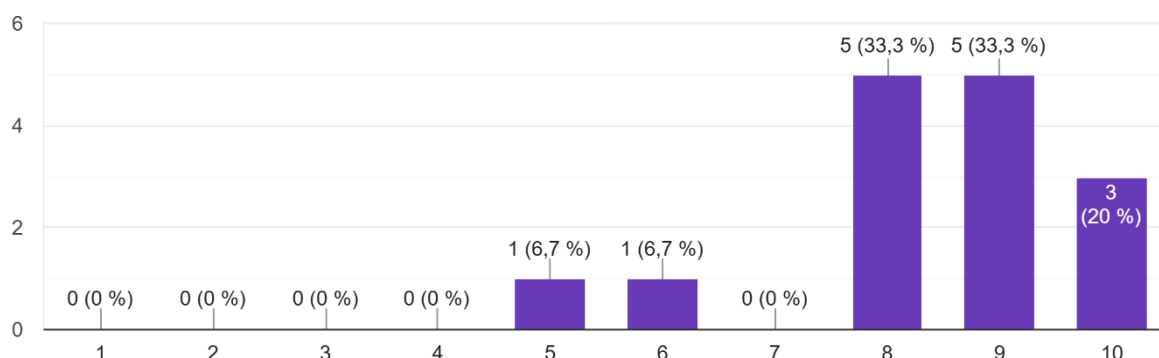
15 răspunsuri

Graficul indică o pondere majoritară de 40% de persoane chestionate care au studii de masterat, 20% persoane cu studii post universitare și liceu dar și persoane cu studii postliceale în procent de 6,7%

6. Cât de bine cunoașteți activitatea Grupului de Acțiune Locală Prietenia Mureș-Harghita ?

15 răspunsuri

Graficul răspunsurilor primite ne indică faptul că un procent de 20% dintre persoanele chestionate cunosc foarte bine activitatea GAL Prietenia Mureș-Harghita, marea majoritate (66,60%) cunosc destul de bine activitatea GAL si doar un procent de 13,40% cunosc mai puțin activitatea GAL.

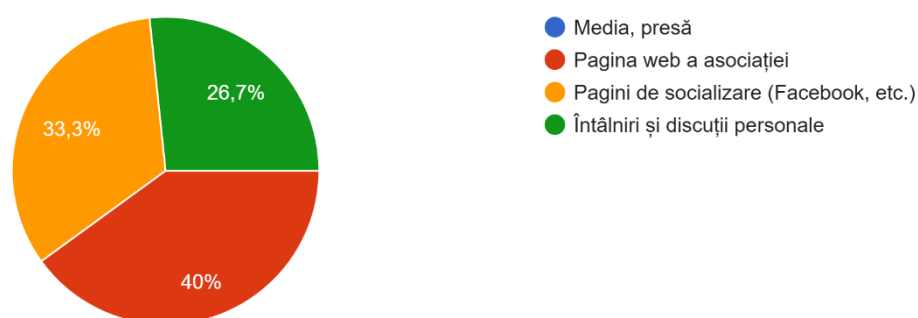
7. Care sunt primele trei cuvinte sau expresii care vă vin în minte când vă gândiți la GAL Prietenia Mureș-Harghita ?

dezvoltare, cooperare, tradiție, progres,
Prietenie, investiții, cooperare
Profesionalism, seriozitate, implicare
Investii tineri local
Imparțialitate , amabilitate, implicare
Sprijin, comunitate, finantare
Incurajare, colaborare, eficienta
Fonduri ,proiecte ,dezvoltare
dezvoltare rurală - exigență - profesionalism
Profesionalism, competenta, eficienta
Profesionalism , corectitudine , performanță
INVESTITII, REALIZARI
Sustinere
Seriozitate transparenta informatie
Seriozitate, implicare, amabilitate

Răspunsurile de mai sus denotă faptul că activitatea GAL reflectă profesionalism, corectitudine, implicare, eficiența, seriozitate, etc.

8. De unde vă informați despre activitatea GAL Prietenia Mureș-Harghita ?

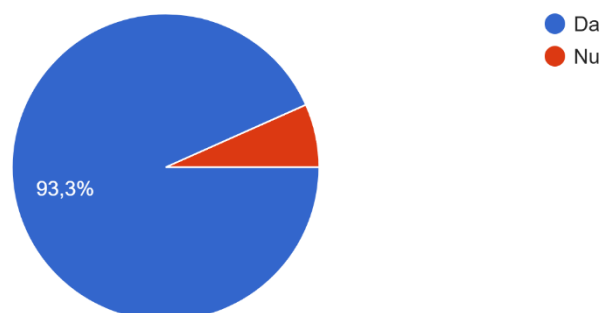
15 răspunsuri

Un procent majoritar , de 40% dintre persoanele chestionate se informează despre activitatea GAL Prietenia Mureș-Harghita de pe pagina web a asociației, o pondere de 33,3% accesează pagina de Facebook a asociației pentru informarea noutăților postate de asociație, iar un procent de 26,7% preferă întâlnirile și discuțiile personale cu angajații GAL Prietenia Mureș-Harghita.

9. Cunoașteți Strategia de Dezvoltare Locală a GAL Prietenia Mureș-Harghita, respectiv obiectivele și măsurile aferente perioadei de finanțare 2014-2020?

15 răspunsuri

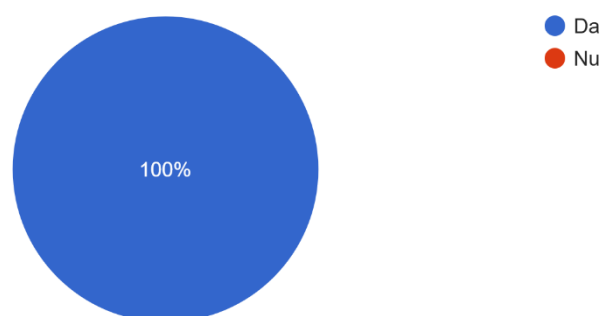

Având în vedere diseminarea informațiilor din Strategia de dezvoltare locală de către GAL pe rețeaua de socializare Facebook, pe website-ul asociației cât și personal , prin întâlnirile de animare

desfășurate la sediile UAT-urilor partenere sau la Punctul de lucru al GAL, rezultă , conform graficului prezentat, că un procent majoritar de 93,3% din persoanele chestionate cunosc Strategia de dezvoltare, obiectivele și măsurile aferente perioadei de finanțare 2014-2020.

10. După părerea dumneavoastră, activitate GAL Prietenia Mureș-Harghita pentru perioada 2014-2020 și-a atins obiectivele ?

15 răspunsuri

Graficul realizat, indică un procent maxim, de 100% ale persoanelor chestionate, privind faptul că activitatea GAL Prietenia Mureș-Harghita și-a atins obiectivele propuse prin Strategia de dezvoltare locală.

11. În ce măsură sunteți de acord cu afirmațiile de mai jos:

11.1

Activitatea GAL Prietenia Mureș-Harghita contribuie la dezvoltarea regiunii

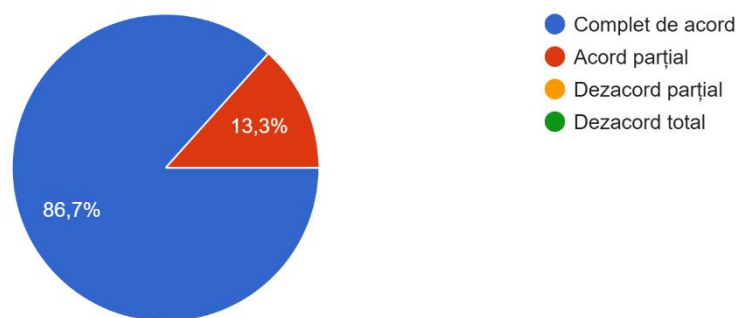
15 răspunsuri

Graficul realizat, indică un procent maxim, de 100% ale persoanelor chestionate, privind faptul că activitatea asociației contribuie la dezvoltarea regiunii rurale acoperite GAL Prietenia Mureș-Harghita.

11.2 Activitatea GAL Prietenia Mureș-Harghita ține cont de nevoile locale

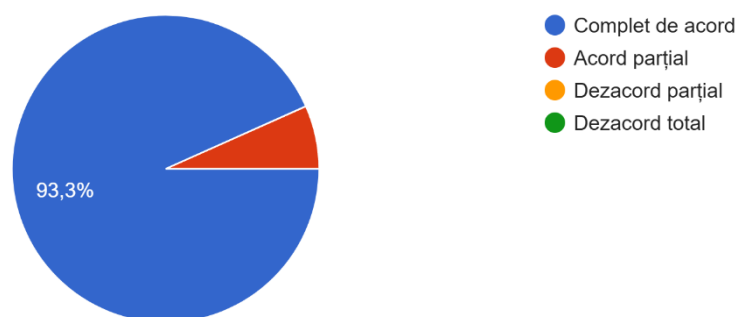
15 răspunsuri

Din graficul prezentat, rezultă că există un acord total privind faptul că activitatea GAL ține cont de nevoile locale, pentru 86,70% dintre respondenți și un acord parțial , pentru 13,30% dintre persoanele chestionate.

11.3 Apelurile de selecție GAL Prietenia Mureș-Harghita au fost transparente și pe înțelesul tuturor

15 răspunsuri

În privința apelurilor de selecție proiecte, graficul răspunsurilor indică un procent majoritar de 93,3% al persoanelor chestionate care au dat un acord total pentru transparența și conținutul pe înțelesul tuturor a acestor apeluri, și doar un procent de 6,70% au optat pentru un acord parțial al acestui aspect.

11.4 Personalul GAL Prietenia Mureș-Harghita oferă informații, sprijin și consiliere adecvată pentru potențialii beneficiari

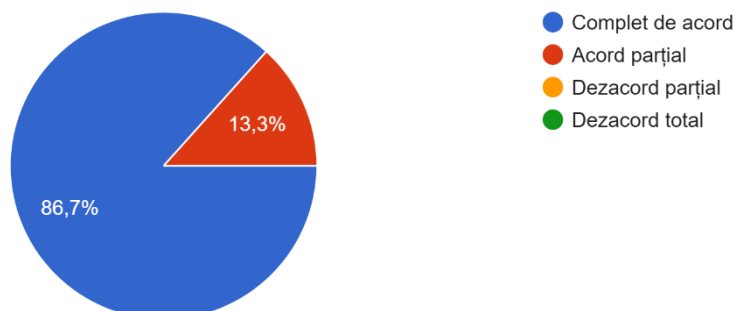
15 răspunsuri

Informațiile, sprijinul și consilierea adecvată oferită beneficiarilor de finanțări prin GAL, au primit procentul maxim, de 100% acord total, din partea tuturor persoanelor chestionate.

11.5 Activitatea GAL Prietenia Mureș-Harghita contribuie la dezvoltarea întreprinderilor mici locale

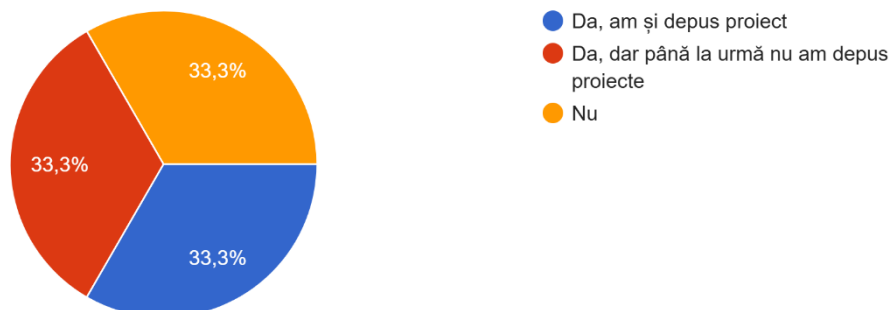
15 răspunsuri

Graficul realizat, indică un procent majoritar, de 86,70% din persoanele chestionate, în privința faptului că activitatea asociației contribuie la dezvoltarea întreprinderilor mici locale și doar un procent de 13,30% indică răspunsuri de acord parțial în această privință.

12. Ați avut în vedere depunerea unor proiecte la apelurile de selecție GAL Prietenia Mureș-Harghita ?

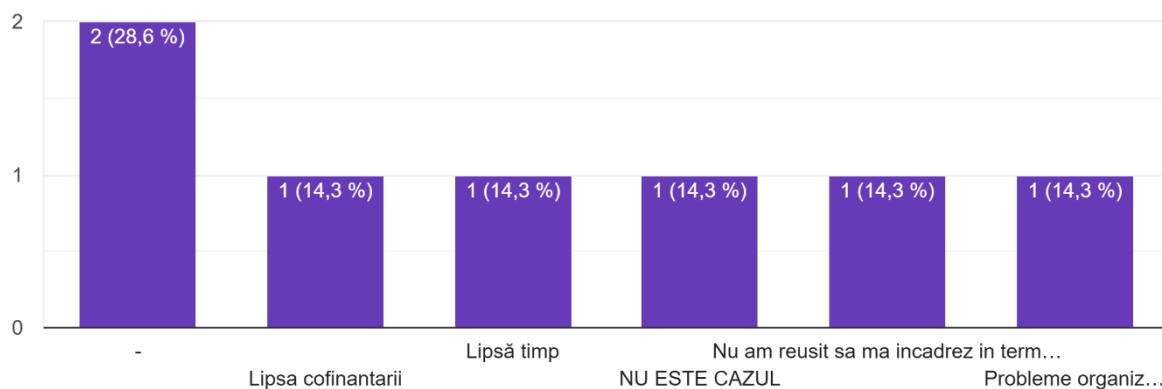
15 răspunsuri

Graficul răspunsurilor arată că în procent egal de 33.30% persoanele chestionate au depus proiecte, nu au depus proiect sau au avut intenția de a depune dar nu s-a concretizat depunerea proiectului.

13. Dacă ați avut planuri de a depune proiecte, dar până la urmă aceste planuri nu s-au concretizat, ce va împiedicat să depuneți proiectele (dacă este cazul) ?

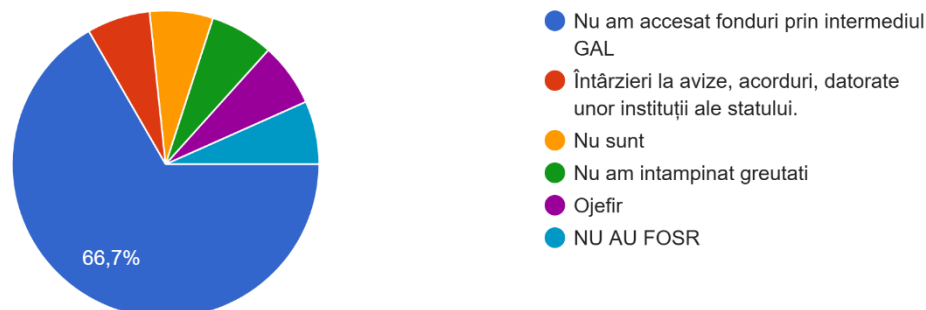
7 răspunsuri

Din graficul răspunsurilor acordate la această întrebare, rezultă că un procent de 71,50% dintre persoanele chestionate au invocat lipsa timpului disponibil pentru pregătirea proiectului, a problemelor organizatorice întâmpinate dar și lipsa cofinanțării impuse pentru acordarea sprijinului nerambursabil , pentru restul persoanelor chestionate(28,50%), nu u avut intenția de a depune proiect la GAL.

14. Care au fost principalele greutăți întâmpinate în accesarea fondurilor prin intermediul GAL Prietenia Mureș-Harghita ?

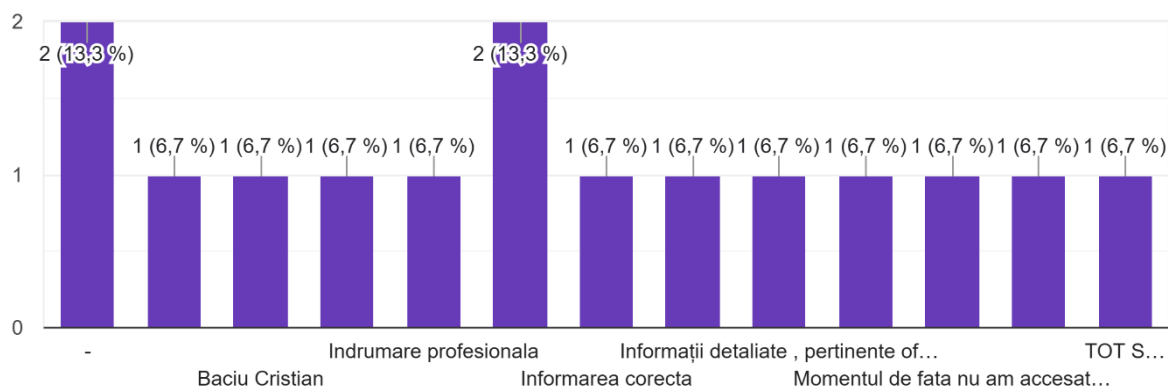
15 răspunsuri

Persoanele chestionate care au accesat fonduri financiare nerambursabile prin intermediul GAL Prietenia Mureș-Harghita, au menționat ca greutăți principale întâmpinate, întârzierile la primirea avizelor acordate de unele instituții ale statului și intervenția OJFIR Mureș.

15. Care a fost cel mai mare sprijin primit din partea GAL Prietenia Mureș-Harghita în accesarea de fonduri ?

15 răspunsuri

Graficul răspunsurilor la această întrebare indică faptul că din totalul persoanele chestionate 33,30% au accesat fonduri nerambursabile prin GAL Prietenia Mureș-Harghita , toate aceste persoane menționând faptul că au avut din partea angajaților și a Managerului GAL tot sprijinul, o îndrumare corectă, profesională , cu informații pertinente și detaliate.

Ca o concluzie generală a evaluării acestui chestionar, din perspectiva respondentilor, putem spune că activitatea GAL pentru perioada de finanțare 2014-2020 și-a atins obiectivele, a fost transparentă, a oferit informații detaliate, a sprijinit beneficiarii în accesarea fondurilor, fiind de un real ajutor pentru întreaga comunitate locală

Deasemenea, a fost trimis și completat de către beneficiarii de fonduri pe agricultură (cea mai accesată măsură) un chestionar de satisfacție al accesării de fonduri. Acest chestionar a fost completat de către toți cei 3 beneficiari de fonduri GAL de agricultură.

Astfel, răspunsurile la întrebările din chestionar sunt sintetizate mai jos :

1 . Ați remarcat îmbunătățiri în eficiența activităților dvs. agricole ca urmare a implementării proiectului

Toți respondenții au răspuns că au remarcat îmbunătățiri foarte mari în eficiență ca urmare a implementării proiectelor

2. În ce măsură considerați că fondurile primite au avut un impact pozitiv asupra productivității fermei dvs

Toți respondenții au considerat că proiectul a avut un impact pozitiv asupra productivității fermei într-o măsură foarte mare

3. În ce măsură considerați că echipamentele achiziționate prin proiect fondurile primite au avut un impact inovativ pozitiv asupra fermei dvs

Toți respondenții au considerat că echipamentele achiziționate au avut un impact inovativ pozitiv asupra fermei într-o măsură foarte mare.

4. Ați reușit să utilizați resursele financiare primite conform planului inițial?

Toți respondenții au considerat că au reușit să utilizeze resursele financiare primite conform planului.

5. Cât de mulțumit sunteți de impactul proiectului asupra competitivității produselor dvs ?

Toți respondenții s-au declarat foarte mulțumiți de impactul proiectului asupra competitivității produselor lor.

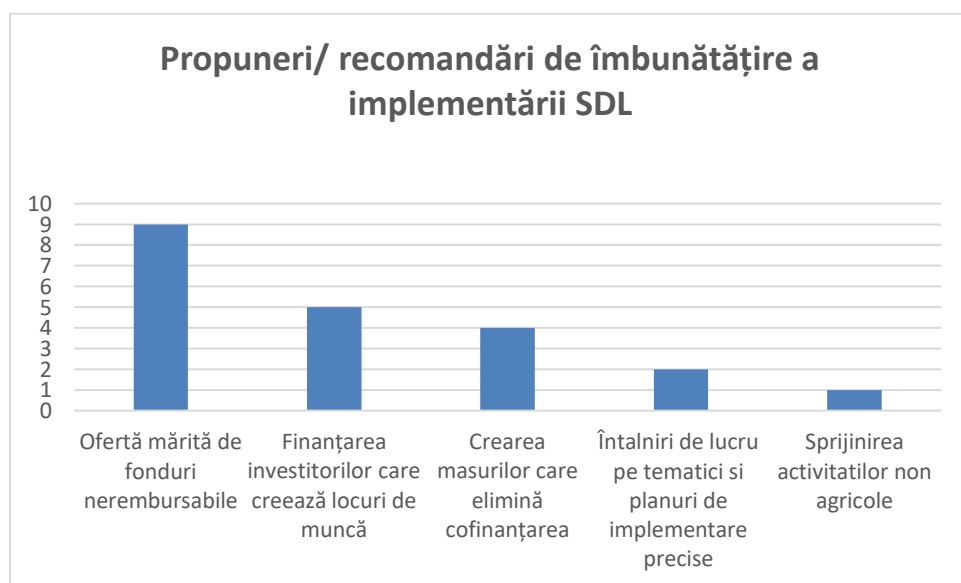
6.Sugestii de îmbunătățire – nu au avut

7. Alte comentarii –

Speră să se mențină finanțarea investițiilor în agricultură, producție, servicii în zona rurală din fonduri europene prin GAL pentru ca au fost foarte eficiente.

În vederea unei raportări intermediare cat mai eficiente a stadiului implementării SDL au fost intervievați si membrii Asociației GAL Prietenia Mureș-Harghita, ponderea răspunsurilor verbale primite din partea acestora fiind preponderent următoarele:

- Decizie considerate foarte bună de a devenii membru al Asociației GAL Prietenia Mureș-Harghita
- Mulțumire legată de beneficiile obținute prin programul LEADER
- Multă încredere în abordarea LEADER
- Considerarea utilizării eficiente a resurselor financiare alocate catre GAL
- Impact mare al activității de animare realizată în zona acoperită de GAL
- Cunoaștere moderată a oportunităților de finanțare acordate prin LEADER 2014-2020 de către instituții, firme, autorități din zona acoperită de GAL.
- Cunoaștere moderată a abordării LEADER de către cetățeni/publicul larg
- Din răspunsurile la întrebarea deschisă privind cele mai importante 3 realizări ale GAL-ului în perioada vizată, a rezultat că cele mai multe aprecieri se concentrează în jurul finanțărilor acordate, urmate de eficiența utilizării resurselor și activitatea echipei GAL.
- În ceea ce privește neajunsurile activității GAL-ului, cele mai multe răspunsuri fac referire la fonduri insuficiente ,finanțări acordate prea mici , alte câteva răspunsuri amintesc timpii prelungiți de așteptare în evaluarea proiectelor la Oficiile Județene de finanțare a investițiilor rurale, puținele măsuri de finanțare, insuficiența prezenței în teritoriu, birocrăția, în timp ce alții apreciază că nu sunt puncta slabe.

7. Factorii de succes și eșec în implementarea SDL

Cadru general

- GAL Prietenia Mureș Harghita (teritoriu multicomunal în județele Mureș și Harghita) a implementat SDL 2014–2020 în linie cu principiile LEADER: abordare locală, parteneriat public privat și inovare.
- SDL a vizat investiții în întreprinderi non agricole și agricole la scară mică, infrastructură de bază la scară LEADER, patrimoniu natural și cultural, servicii pentru populație și cooperare inter teritorială/transnațională.
- Implementarea s-a realizat prin apeluri de selecție la nivel GAL pentru proiecte ale beneficiarilor publici și privați (SM 19.2), respectiv acțiuni de cooperare (SM 19.3) și funcționarea/animarea teritoriului GAL (SM 19.4).

Factori de succes în implementarea SDL

1.1. Calitatea cadrului strategic și adaptabilitatea

- Diagnosticul teritorial și prioritizarea coerentă au permis formularea unor măsuri precise (ex. sprijin pentru micro întreprinderi non agricole, servicii comunitare, patrimoniu). Relevanța ridicată a nevoilor a facilitat interesul beneficiarilor și concurența la apeluri.
- Capacitatea de ajustare a SDL prin modificări succesive („fine tuning”) – redistribuiri între măsuri în funcție de cerere, clarificări de eligibilitate/criterii – a redus blocajele și a crescut rata de contractare pe liniile cu cerere mare.

1.2. Guvernanța partenerială și resursele umane

- Parteneriat public privat funcțional: reprezentativitatea UAT urilor și a mediului privat/ONG a susținut legitimitatea deciziilor și calitatea criteriilor de selecție la nivel local.
- Echipă tehnică stabilă (manager de GAL, experți evaluare, financiar, animare) cu experiență în PNDR, care a asigurat fluxuri operaționale coerente și asistență constantă pentru solicitanți.

1.3. Animarea și informarea continuă

- Activități de animare recurente (întâlniri locale, comunicare online, materiale informative) au sporit vizibilitatea GAL și au adus proiecte viabile din toate categoriile de beneficiari (UAT, ONG, micro întreprinderi).
- Instrumente de consultare (chestionare, sesiunile de lucru tematice) au ajutat la ajustarea apelurilor și la creșterea calității proiectelor.

1.4. Portofoliul echilibrat de proiecte (SM 19.2)

- Diversificare: combinație de proiecte publice (servicii, cultură/patrimoniu, infrastructură ușoară) și private (producție, turism, servicii), ceea ce a dispersat riscurile și a amplificat impactul local.
- Focus pe micro antreprenariat: sprijin pentru start up/upgrade tehnologic; rezultate palpabile în menținerea tinerilor în teritoriu și în extinderea ofertei de servicii.

1.5 Parteneriat public-privat solid și consultare publică extinsă

- Implicarea simultană a actorilor publici (24 %), privați (57 ,58 %), și societății civile (18 ,18 %) creează o bază solidă pentru co-decidere și responsabilitate comună
- Consultările extinse cu comunitatea asigură că intervențiile sunt relevante și locale, nu impuse centralizat

1.6 Abordare LEADER „de jos în sus” și multisectorială

- Strategia a fost construită printr-o analiză-diagnostic locală și include intervenții integrate: sociale, economice, culturale, educaționale, de mediu
- Acest tip de abordare favorizează implicarea directă a actorilor locali și asigură relevanță și inovare

1.7 Intervenții bine adaptate realităților locale

- Zonele defavorizate, infrastructura precară (drumuri județene și comunale slab întreținute, infrastructură educațională și medicală subdimensionată) sunt recunoscute ca probleme și abordate prin intervenții specifice .
- Măsuri precum diversificarea economică, start-up-uri pentru tineri și femei, infrastructură publică, energie durabilă și cooperare inter-teritorială sunt planificate.

1.8 Incluziune socială și coeziune comunitară

- Prioritatea privind combaterea sărăciei și excluziunii sociale (în special pentru comunitățile rome marginalizate) aduce un element esențial pentru dezvoltare durabilă și echitabilă

1.9 Proceduri și relația operativă cu AFIR/MADR

- Alinierea la ghiduri și proceduri a facilitat verificările și a redus corecțiile.
- Calendarizarea apelurilor pe baza ferestrelor PNDR a evitat suprapunerile și a crescut rata de depunere.

1.10 Valoarea adăugată LEADER

- Participativitate (implicarea comunităților în definirea priorităților), inovație socială (micro servicii noi la sat) și capital social consolidat (rețele între UAT, ONG, firme) – toate au generat efecte ce depășesc sfera financiară strictă.

1.11 Cooperarea (SM 19.3) ca accelerator de învățare

- Participarea la proiecte de cooperare inter teritorială a adus transfer de bune practici, acces la rețele naționale și internaționale și idei pentru diversificarea intervențiilor (turism, lanțuri scurte, patrimoniu).

Factori de eșec/întârziere în implementarea SDL

1.1 Întârzieri procedurale și birocrăție

- Durata mare a etapelor de evaluare/contractare la nivel central și volumul ridicat de clarificări au generat decalaje între selecția GAL și contractarea/începerea efectivă a proiectelor. Lecție: planificarea apelurilor cu marjă pentru timpii administrativi și pregătirea „stocului” de proiecte eligibile.

1.2. Capacitate administrativă inegală la beneficiari

- UAT-uri mici cu resurse limitate (achiziții, management, raportare) au întâmpinat dificultăți în implementare; la privați, capacitatea de cash flow/cofinanțare a fost uneori precară. Lecție: pachete de asistență tehnică (kituri de achiziții, modele de documente, mentorat financiar) și etapizare realistă.

1.3 Piața și contextul exogen

- Piața forței de muncă: dificultăți în recrutare pentru proiectele private; inflația post 2019 și creșterea prețurilor la echipamente au afectat bugetele; pandemia COVID 19 (2020) a amânat livrări și recepții. Lecție: clauze de flexibilitate, re-bugetări și prelungiri justificate, plus instrumente de mitigare a riscului.

1.4. Comunicare și vizibilitate neuniforme

- Deși comunicarea a funcționat, vizibilitatea rezultatelor (studii de caz, povești de succes, tururi tematice) putea fi extinsă pentru a crea un efect de demonstrație mai puternic. Lecție: plan de comunicare orientat pe rezultate și formate multimedia.

1.5 Monitorizarea indicatorilor

- Colectarea datelor la nivel de rezultat/impact a fost heterogenă (definiții, frecvență, calitatea probelor). Lecție: fișe standard de indicator, verificări trimestriale, urmărire post implementare 12–24 luni.

1.6 Capacitate administrativă și managerială insuficientă

- Implementarea SDL necesită competențe adecvate: evaluare, accesare fonduri, monitorizare. Lipsa instruirii ar putea reduce eficiența

1.7 Resurse financiare limitate și dependență de fonduri externe

- Realizarea proiectelor depinde de accesarea fondurilor FEADR, naționale sau europene. Birocrația și alocările insuficiente pot întârzia sau compromite proiecte.

1.8. Participarea redusă a actorilor locali și scepticismul comunitar

- Lipsa continuă de implicare publică sau obstacole în participare (neîncredere, lipsă de informare) poate afecta legitimitatea și relevanța strategiilor.

1.9. Lipsa cooperării între autorități locale

- Teritoriul acoperă 8 comune din două județe – coordonarea inter-județeană poate fi complicată, reducând coerența proiectelor.

1.10 Reziliență redusă la schimbări externe

- Schimbări politice, economice sau climatice neașteptate pot deraia planurile pe termen mediu.

1.11 Cooperarea – sub utilizare relativă

- Nu toate oportunitățile de cooperare inter teritorială/transnațională au fost exploatate, din cauza calendarului și a capacității de proiectare. Lecție: pregătire timpurie (SM 19.3 – componenta A), portofoliu de idei „gata de finanțare

Concluzii (eficacitate, eficiență, valoare adăugată)

- Eficacitate:** obiectivele SDL au fost în general atinse acolo unde cererea a fost susținută de capacitate de implementare; diversitatea portofoliului a contribuit la acoperirea nevoilor prioritare ale teritoriului.
- Eficiență:** costurile de tranzacție specifice LEADER au fost justificate de calitatea rezultatelor locale; optimizările procedurale (standardizare documente, calendarizare) au redus blocajele.
- Valoare adăugată:** LEADER a generat capital social, învățare instituțională și proiecte cu efect de demonstrație, dificil de obținut prin linii centralizate.

Implementarea SDL 2014–2020 a GAL Prietenia Mureș-Harghita a confirmat relevanța abordării LEADER pentru nevoile teritoriale și a generat rezultate vizibile în economie, servicii și capital social. GAL Prietenia Mureș-Harghita are o fundație solidă prin strategia LEADER, parteneriatul extins și adaptarea la contextul local. Aceste puncte pot genera rezultate durabile, dacă vor fi consolidate competențe de implementare și vor fi depășite barierele administrative, de infrastructură și participative. Cheia succesului va fi echilibrul între viziunea comunității, capacitatea operațională și accesul la resurse de finanțare

8. Concluzii și recomandări

Logica intervenției Strategiei de Dezvoltare Locală

Nevoile socio-economice ale teritoriului sunt valabile la data evaluării, explicându-se astfel și numărul mare de proiecte depuse pe măsurile lansate. Nevoile în sine au fost relativ bine identificate, doar intensitatea finanțării a necesitat modificări. Au fost făcute aceste revizuri pentru a ține cont de dinamica nevoilor apărute ulterior.

Măsura M4 nu a prezentat un mare interes pentru potențialii beneficiari datorită faptului că au fost realizate investiții cu obiective similare de către UAT-uri astfel încât resursele financiare ale fermierilor au fost utilizate în altă parte.

Coerența logicii de intervenției care stă la baza SDL

Strategia și-a propus și a realizat un sprijin în special pentru domeniul privat. Domeniul public a beneficiat de o sumă mult mai mică comparativ cu domeniul privat. De asemenea, și-a propus măsuri sinergice de creare a locurilor de muncă, deziderat transpus în practică. Pe de altă parte, strategia a sprijinit atât micii producători, cât și pe cei medii și mari.

În strategie s-a pus accent pe valorificarea resurselor locale existente – pe domeniile turismului, promovarea identității locale, produselor locale. Aceste intervenții sunt realizate.

Au fost lansate cu prioritate măsurile care au prezentat un interes mai mare în rândul potențialilor beneficiari, și apoi au urmat toate măsurile.

În ceea ce privește măsurile din SDL, acestea au suferit mici modificări față de varianta depusă inițial a strategiei. Astfel, după demararea implementării SDL, s-a dovedit faptul că unii beneficiari erau interesați de proiectele cu finanțare forfetară, astfel încât a fost elaborată o nouă măsură cu sprijin forfetar pe activitățile non-agricole (nevoie neidentificată inițial) cu o realocare bugetară de la măsura de agricultură. Totodată, au mai fost regândite și modificate fișele măsurilor în funcție de necesitățile și interesul manifestat, identificate în cadrul acțiunilor de promovare-informare.

Revizuirile de strategie au constatat în modificări simple și complexe.

Pe baza analizei proiectelor depuse, constatăm că indicatorii de rezultat sunt puternic depășiți la zona de activități non-agricole, la cele referitoare la finanțarea UAT-urilor, cât și la numărul locurilor de muncă create însă acest lucru a dus la îndeplinirea parțială a indicatorilor referitoare la număr de exploatați agricoli sprijinite și suprafețele agricole pentru Măsura M4/4C

Contribuția operațiunilor realizate la atingerea obiectivelor prevăzute de strategie

În urma celor prezentate mai sus considerăm faptul că într-o foarte mare măsura obiectivele strategiei au fost atinse sau urmează să fie atinse în perioada imediat următoare.

I. Logica intervenției Strategiei de Dezvoltare Locală			
1. În ce măsură logica de intervenție a strategiei de dezvoltare locală este încă relevantă față de nevoile socio-economice și potențialul de dezvoltare ale teritoriului?	Puțin relevantă	Relevantă	Foarte relevantă
2. Cât de coerentă este logica intervenției care stă la baza strategiei de dezvoltare locală?	Puțin coerentă	Coerentă	Foarte coerentă
II. Contribuția operațiunilor realizate la atingerea obiectivelor prevăzute de strategie			
3. În ce măsură au fost atinse obiectivele strategiei sau care este probabilitatea atingerii acestor obiective în viitor, având în vedere progresul înregistrat până la data evaluării?	În mică măsură	În măsură medie	În mare măsură
Probabilitatea atingerii acestor obiective în viitor, având în vedere progresul înregistrat până la data evaluării:	Redusă	Medie	Ridicată
III. Valoarea adăugată datorată metodei LEADER			
4. Ce beneficii au fost obținute datorită metodei LEADER ? (dezvoltarea capitalului social local, rezultatele obținute prin implementarea strategiei, îmbunătățirea guvernanței locale)			
Percepția actorilor locali privind gradul de îmbunătățire a capitalului social datorită aplicării metodei LEADER	Nu am remarcat o îmbunătățire	Îmbunătățire medie	Îmbunătățire mare
Percepția actorilor locali privind rezultate ale SDL mai bune datorită aplicării metodei LEADER	Nu am remarcat o îmbunătățire	Îmbunătățire medie	Îmbunătățire mare
Percepția actorilor locali privind gradul de îmbunătățire a guvernanței la nivel local datorită aplicării metodei LEADER	Nu am remarcat o îmbunătățire	Îmbunătățire medie	Îmbunătățire mare

Implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală (SDL) 2014-2020 la GAL Prietenia Mureș-Harghita se dovedește a fi extrem de eficientă în ceea ce privește utilizarea resurselor financiare. Cu un grad de contractare de 99,98% și un procent al plăților de peste 95%, se confirmă că resursele au fost utilizate în mod optim pentru a sprijini inițiativele locale. Aceste cifre indică o gestionare eficientă a fondurilor, ceea ce este esențial pentru atingerea obiectivelor stabilite.

Implementarea SDL 2014-2020 a avut un impact semnificativ asupra comunității, contribuind la:

- Creșterea competitivității economice: Măsurile implementate au dus la diversificarea economiei rurale și la sprijinirea inițiativelor locale, ceea ce a stimulat dezvoltarea economică a regiunii.
- Îmbunătățirea calității vieții: Proiectele au contribuit la infrastructură, servicii sociale și culturale, având un impact direct asupra bunăstării locuitorilor.
- Promovarea incluziunii sociale: Acțiunile dedicate comunităților vulnerabile, inclusiv comunitatea romă, au încurajat integrarea socială și reducerea excluziunii.

Evaluarea eficacității, eficienței, coerenței și relevanței măsurilor incluse în SDL 2014-2020

- **Eficacitate:** Măsurile au atins majoritatea obiectivelor stabilite, contribuind la realizarea unor rezultate semnificative pentru comunitate.
- **Eficiență:** Utilizarea resurselor financiare a fost optimizată, iar evaluările de impact indică rezultate proporționale cu investițiile.
- **Coerență:** Măsurile incluse în SDL au fost bine corelate între ele, sprijinind sinergiile necesare pentru dezvoltarea integrată a regiunii.
- **Relevanță:** Prioritățile stabilite prin SDL au răspuns nevoilor reale ale comunității, ceea ce a asigurat un impact durabil.

Deficiențe în definirea obiectivelor și Țintelor

Deși SDL 2014-2020 a avut un impact pozitiv, au existat și deficiențe în procesul de definire a obiectivelor și măsurilor:

Lipsa de specificitate: Unele obiective au fost formulate prea vag, ceea ce a dus la ambiguități în implementare.

Monitorizarea insuficientă: Metodele de evaluare și monitorizare au fost uneori inadecvate, ceea ce a îngreunat ajustarea măsurilor în timp real.

Includerea limitată a comunităților vulnerabile: Deși au avut loc inițiative pentru sprijinul acestor grupuri, nu toate măsurile au fost suficient de target-ate pentru a avea un impact major.

Recomandări pentru Remedierea Deficiențelor

Pentru a îmbunătăți implementarea viitoarelor strategii de dezvoltare locală, propunem următoarele recomandări:

- **Definirea clară a obiectivelor:** Obiectivele trebuie stabilite cu o specificitate mai mare, astfel încât să fie ușor de măsurat și monitorizat.
- **Îmbunătățirea monitorizării și evaluării:** Implementarea unor sisteme de monitorizare mai riguroase va permite ajustarea măsurilor în timp util, asigurând atingerea țintelor.
- **Implicarea mai mare a comunităților vulnerabile :** Elaborarea de strategii specifice care vizează inclusiv comunitățile vulnerabile, astfel încât să se asigure participarea și beneficiile acestora.
- **Formare și educație pentru antreprenori:** Crearea de programe educaționale pentru antreprenori ar putea ajuta la îmbunătățirea capacității locale de a accesa și utiliza fonduri europene.
- **Promovarea colaborării între actori:** Încurajarea parteneriatelor între sectorul public, privat și organizațiile non-guvernamentale pentru a sprijini dezvoltarea integrată a comunităților.

Implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală 2014-2020 la GAL Prietenia Mureș-Harghita a avut rezultate semnificative, cu un grad înalt de utilizare a resurselor financiare și un impact pozitiv asupra comunității.

Cu toate acestea, prin identificarea deficiențelor și implementarea recomandărilor propuse, se pot asigura condițiile pentru un succes și mai mare în viitoarele inițiative de dezvoltare locală. Aceste acțiuni vor susține o comunitate mai coezivă, inclusivă și prosperă în viitor.

